17 ՕԳՈՍՏՈՍ, 1995. ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ # 157 (911)

Ազգ
Azg
armenian daily

Իզեթբեկովիչը համաձայն չէ կարգավորման ամերիկյան ծրագրին

Նախկին Հարավսլավիայի տարածում խաղաղության վերահաստատման ԱՄՆ-ի օրագիրը դրականորեն ընդունվեց եվրոպական երկրների կողմից։ Ինչ վերաբերում է Ռուսաստանի դիրքորոշմանը այս հարցում, ապա վերջինս ողջունեց դաշտերազմական գործողությունների վերջ դնելու ԱՄՆ-ի ջանքերը, սակայն, ինչպես նշեց Ռուսաստանի Պաշտպանության արտաքին գործերի նախարարության ներկայացուցիչ Մ. Դեմուրինը, Ռուսաստանը դեմ է ծրագրով նախատեսվող ռազմական գործողություններին եւ անընդունելի է համարում դրանք։ Մինչ օրս անհայտ է, թե ինչ միջոցներ են նախատեսվում ռազմական գործողությունների շրջանակներում։

Ամերիկյան կողմը գտնում է, որ չի մնացի հակամարտ երկրների կողմից ըմբռնված խմբի կողմից առաջարկվող ծրագրի անվերապահ ընդունումը, որի համաձայն Բոսնիայի տարածքը 51 տոկոսը 49 տոկոսի հարաբերակցությամբ բաժանվում է երկու կողմերի՝ սերբերի եւ խորվաթների միջեւ։

Առաջարկվող ծրագրին համաձայն չէ Բոսնիայի մահմեդականների ղեկավար Ալիա Իզեթբեկովիչը։

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

ԼՂՀ-ն կունենա Սահմանադրություն

«Այսօրվա դրությամբ ԼՂՀ-ում գործում է Սահմանադրական օրենքը, որտեղ ամրագրված են անկախության ուղին բռնած ցանկացած պետության հասուկ բոլոր հիմնարար սկզբունքները։ Այս մասին «Ազգի» թղթակցին ասաց ԼՂՀ Գերագույն խորհրդի նախագահ Կարեն Բաբուրյանը։ Նրա վկայությամբ, մոտ ժամանակներս ԼՂՀ-ն կընդունի իր սեփական Սահմանադրությունը։ Կարեն Բաբուրյանի խոսքերով, արդեն ստեղծված եւ գործում է Սահմանադրական հանձնաժողովը։ «Առաջիկայում ԼՂՀ խորհրդարանը ծանոթ կլինի Սահմանադրության հիմնական դրույթները մշակելու աշխատանքներին, արդեն ներկայացվել են մի շարք նախագծեր։ Դրանք մշակելու ժամանակ մենք ուսումնասիրել ենք ինչպես միջազգային, այնպես էլ ԱՊՀ երկրների, նախկին խորհրդային հանրապետությունների փորձը։ Նախագծերում հաշվի են առնված ԼՂՀ առանձնահատկությունները։ Մոտ ապագայում հանրապետության հիմնական օրենքը մշակելու աշխատանքները ավելի արագ տեմպերով կընթանան։ Սահմանադրության ստեղծումը ոչ դյուրին գործընթաց է։ Դրա վերջին խոսուն օրինակն է Հայաստանի Հանրապետությունը։ Այնուհանդերձ, հուսով եմ, որ ներկայիս խորհրդարանը կլուծի Սահմանադրության խնդիրը, որը կդրվի համաժողովրդական քննարկման», ասաց Կարեն Բաբուրյանը։

ԼԱՀՐԱՄ ԱՌԱՔԵԼՅԱՆ

Արտասահմանի բանտերից հայ քաղբանտարկյալներին ազատելու նոր կոչ

Հայ քաղաքական բանտարկյալների պաշտպան հանձնախումբը դիմում է հղել Ֆրանսիայի հանրապետության նախագահ Ժակ Շիրակին, ԱՄՆ-ի նախագահ Բիլ Քլինթոնին, Կանադայի վարչապետ Ժան Կրետյենին խնդրելով արդար մոտեցում հանդես բերել Հայ Դատի հանդեպ, պաշտպանել հայ ժողովրդի ոտնահարված իրավունքների մարտիկներին եւ ազատություն պարգեւել Վարուժան Կարապետյանին եւ օտարերկրյա բանտերում գտնվող մյուս հայ քաղբանտարկյալներին։ Ֆրանսիական դատարանը թեեւ չի կարողացել ապացուցել Վ. Կարապետյանի մեղքը, այնուամենայնիվ ցմահ բանտարկության է դատապարտել նրան՝ 1983 թ.-ին Փարիզի Օռլի օդանավակայանի թուրքական ավիագծերի գրասենյակի առջեւ ռումբ պայթեցնելու մեղադրանքով։ Իրականում, Վ. Կարապետյանը ստանձնել էր արարքը, միաժամանակ հայ տարարելով, որ այդ անում է ֆրանսահայերին քաղաքական հետապնդումներից ազատելու նպատակով։ Բացի նրանից Կանադայի բանտերից մեկում են գտնվում երեք, իսկ ամերիկյանում՝ 1 հայորդի՝ նույնպես դատապարտված ցմահ բանտարկության։

Դիմումը հղված է նաեւ Հայաստանի Հանրապետության նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին, Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությանը եւ հայ ժողովրդին։

Պաշտպան հանձնախմբի անդամները այս վերջին արշավում նպատակ ունեն հավաքել շուրջ 15 հազար ստորագրություն եւ առաքել վերը նշված պետական գործիչների հասցեներով։

ԼՏ

ՄԵՐՁԱՎՈՐ ԱՐԵՎԵԼՔ

Սադդամի կինը մեկնում է Ամման՝ դստերերին տարհանելու

Մոսկվայում Իրաքի դեսպանությունը երեկ հանդես եկավ հայտարարությամբ, որտեղ նշված է, որ Իրաքի արդյունաբերության եւ հանքային ռեսուրսների նախարար Հուսեյն Կամել Հասանը, որը վերջերս ընտանիքով փախել էր Հորդանան, օգտվելով իր բարձր դիրքից իր աշտանակ լցրել է Իրաքի ղեկավարությանը եւ միտումնավոր քանդել է ՄԱԿ-ի եւ ՄԱԳԱՏԷ-ի հատուկ հանձնաժողովից հայտ կարեւոր տեղեկություններ իրաքյան միջուկային եւ կենսաբանական սպառազինության վերաբերյալ, մեծ վնաս հասցնելով Իրաքի եւ այդ կազմակերպությունների հարաբերություններին։ Հաղորդակցերի փախուստից հետո Սադդամ Հուսեյնը միջոցներ է ձեռնարկում նրանց հետ վերադարձնելու։ Այդ նպատակով, երեկ Ամմանից Հորդանան ժամանեց նրա կինը Սաջիդա Խայրալլահը։

Մի քանի օր առաջ Իրաքի նախագահ Սադդամ Հուսեյնի աղջիկները Ռաղադը եւ Ռանան, ամուսինների հարազատ եղբայրներ Հուսեյն եւ Սադդամ Կամելների հետ օդանավով Իրաքից փախան Հորդանան, եւ ներկայումս գտնվում են Հորդանանի Հուսեյն թագավորի հովանավորության ներքո։ Նրանք դիմել են հորդանանյան իշխանություններին, խնդրելով քաղաքական ապաստան։ Փախուստական եղբայրները մինչ իրենց փախուստը Իրաքում զբաղեցնում էին բարձր պաշտոններ։ Հուսեյնը, որը ներկայացուցիչն էր այս Սաջիդա իրաքյան ազդեցիկ ընտանիքի, վարում էր արդյունաբերության եւ հանքային ռեսուրսների նախարարի պաշտոնը, ղեկավարելով միաժամանակ Իրաքի ռազմական ծրագրերը։ Իսկ նրա եղբայրը Սադդամը, իրաքյան բանակի գնդապետ էր եւ ղեկավարում էր երկրի հատուկ նշանակության ստորաբաժանումները։

Հուսեյն Կամել Հասան

Փախուստի հիմնական պատճառը, ըստ միջազգային դիտորդների, Սադդամ Հուսեյնի եղբայրների եւ հարազատների միջեւ ազդեցության ոլորտների համար պայքարն ուժեղն էր։

ՀՅԴ ԳՈՐԾ

Դաշնակցությունը փաստորեն առկախում է իր գործունեությունը Հայաստանում

Արդարադատությունը շուտով նման պահանջ կներկայացնի դատարան

ՀՅԴ բյուրոյի վերջին հայտարարությունը տարբեր տարընթերցումների առիթ էր տվել։ Որոշակի հստակեցում մտցնելու նպատակով, ՀՅԴ բյուրոյի անդամ Մասիս Բաղդասարյանին խնդրեցինք մեկնաբանել հայտարարության տարընթերցելի դրույթները։ «Ընդհանրապես, ասենք նա, հայտարարությունը տարընթերցումների եւ անհասկացողությունների տեղիք է տվել անհասկանալի շրջանակներում եւ հստակեցման անհրաժեշտություն կա։ ՀՅԴ բյուրոն նախատեսում էր եւ անց էր կացնում մի շարք կազմակերպական փոփոխություններ, որոնք նպատակն էր համապատասխանեցնել կազմակերպության գործունեությունը Հայաստանի Հանրապետության օրենքներին։ Մեր կողմից լիազորված փաստաբանը կազմակերպական փոփոխությունների համապատասխան փաստաթղթեր էր ներկայացնում արդարադատության նախարարություն։ Սակայն վերջին դեպքերը, Վահան Հովհաննիսյանի ձերբակալությունը, Ազգային անվտանգության նախարարության դեպքերի իրական դատերը խեղաթյուրող հայտարարությունը, այնուհետեւ հաջորդ հայտարարությունը, որով դատարանի ֆունկցիաներ վերապահելով իրեն, Անվտանգության խորհուրդը կուսակցությանը մեղադրում էր ահաբեկչության մեջ եւ քաղաքական դաշտից էր տալիս դատարանին՝ արգելել կուսակցության գործունեությունը, ստիպեցին ՀՅԴ բյուրոյի վերջին լիազոր նիստին անել մի հայտարարություն, որով կուսակցությունը ժամանակավորապես դադարեցնում է (առկախում է) ՀՅԴ կառույցը Հայաստանի Հանրապետության օրենքներին համապատասխանեցնելու ուղղված աշխատանքները։ Առաջիկա ամիսներին տեղի կունենա ՀՅԴ ընդհանուր ժողովը, որն էլ կորոշի ՀՅԴ կազմակերպության հետագա գործունեության ճանապարհը։

Մյուս կողմից, «Ազատություն» ռադիոկայանին տված հարցազրույցում, ինչպես տեղեկացրեց Փաստ գործակալությունը, ՀՀ արդարադատության փոխնախարար Տիգրան Պետրոսյանը նշել է. «Թեեւ սույն թվականի հուլիսի 13-ին լրացել է ՀՅԴ կասեցման վեցամսյա ժամկետը, այդ կուսակցությունը արդարադատության նախարարությունը տեղյակ չի պահել վերոնշյալ ժամանակահատվածում խախտումները վերացնելու մասին եւ չի ներկայացրել մա հաստատող փաստաթղթեր»։

Փոխնախարարի ասելով, ՀՅԴ-ի կողմից փաստորեն ոչ մի փաստաթուղթ չի ներկայացվել։ Նրա ասելով, ՀՅԴ կազմակերպությունն անունից լիազորագիր է ներկայացվել, որ փաստաբանների միջոցով անդամ որն. Զանոյանը պետք է ներկայացներ դաշնակցության շահերը։ Այնուհետեւ վերջինս հրաժարվել է նախարարություն, որ նրան պաշտոնապես ասվել է, թե ինչպիսի փաստաթղթեր պետք է ներկայացնել, որոնք կհիմնավորեն կազմակերպության կողմից օրենքի խախտման վերացման փաստը։ Ըստ պրն. Պետրոսյանի, առաջնորդվելով օրենքի 7-րդ հոդվածով, արդարադատության նախարարությունը պետք է համապատասխան դիմում ներկայացնի գերագույն դատարան՝ վերոհիշյալ փաստերով, եւ միջնորդությամբ կասեցնելու այդ կազմակերպության գործունեությունը եւս մեկ տարով»։

Մյուս կողմից, թուրքական «Թյուրքիյե» թերթը մեկնաբանելով ՀՅԴ վերջին հայտարարությունը գրում է, թե «Դաշնակցությունը վերսին վերադառնում է իր նախկին ընդհատակյա եւ զաղտնի գործունեությանը»։

Ա. Հ.

ՏԱՍԱՈՍ

Մուրայամանն ներողություն խնդրեց

ՏՈԿԻՈ, 16 ՕԳՈՍՏՈՍ, WSJ: Ճապոնիայի վարչապետ Մուրայաման, 2-րդ աշխարհամարտի ճապոնական պատերազմի ավարտման 50-ամյակի կապակցությամբ պաշտոնապես ներողություն խնդրեց հարեւան երկրներից՝ ճապոնական բանակի ցույց տված վայրագության համար։ Վարչապետի հայտարարությանը առաջինը արձագանքեց Սեուլը, որ այդ քայլը համարեց «ապագա համագործակցության եւ առաջադիմության ուղենիշ»։

«Իրնիից» հետո «Ֆելիքսը» մոլեգնեց Ամերիկայում

Նախանցյալ շաբաթ Ֆլորիդայի նահանգում մեծ ավերներ գործած «Իրնի» փոթորկահողմից հետո, երեկ Եվրոպան Մ. Նահանգների Հյուսիսային Կարոլինայի նահանգ ներխուժեց ժամում 150 կմ արագությամբ սուրացող՝ այս անգամ «Ֆելիքս» կոչվող մրրիկը, որը նախորդ գիշեր մոլեգնել էր Բերմուդայում։ Զգուշացվելով նախապես, նահանգի եւ հարեւան Վիրջինիայի զառափնյա վայրերի բնակիչները էվակուացվել էին կամ պաշտպանական միջոցներ ձեռք առել, լուր ռանալով ապահովել նաեւ, ծովեզրյա շրջաններում, իրենց ժամույկները։

Էդուարդ Հովհաննիսյանին ոչ ոք չի վտարել

Երեկ Նոյյան տապան գործակալությունը, «հենվելով հավաստի աղբյուրների վրա», մի լուր էր տարածել, ըստ որի անցած շաբաթ Ռուսաստանի իրավապահ մարմինները Ռուսաստանից (Մոսկվայից) վտարել են «Ռուս-հայկական համագործակցության օժանդակում» հիմնադրամի նախագահ Էդուարդ Հովհաննիսյանին։ Մինչդեռ ՌԱԿԽՄ գործակալությունը «Ազգին» հաղորդեց, թե այդ լրատվությունը չի համապատասխանում իրականությանը։ Ըստ ՌԱԿԽՄ-ի, «Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների քաղաքացի Էդուարդ Հովհաննիսյանը անձնական գործերով մոտ 1 շաբաթ առաջ մեկնել է Մոսկվայից, եւ գանկացողներին գործակալությունը կտեղեկացնի նրա վերադարձի մասին»։

Չինդորուկ. «Թուրքիա-Հայաստան հարաբերությունները սկսել են ծիլեր արձակել»

Պոլսում հրատարակվող «Ժամանակ» օրաթերթն իր երեկվա համարում հրապարակել է ընդարձակ հարցազրույց Թուրքիայի Ազգային մեծ ժողովի (խորհրդարանի) նախագահ Հուսամեդդին Չինդորուկի հետ, որը պատասխանել է թերթի խմբագիր Արա Գոչի՝ Թուրքիայում ապրող հայերի խնդիրներին եւ Հայաստան-Թուրքիա հարաբերություններին վերաբերող հարցերին։

Պատասխանելով այն հարցին, թե ի՞նչ է մտածում Հայաստան-Թուրքիա հարաբերությունների այսօրվա վիճակի մասին, Չինդորուկն ասել է. «Թուրքիա-Հայաստան հարաբերությունները սկսել են ծիլեր արձակել», ինչը Ադրբեջան-Հայաստան խաղաղության գործընթացին զուգահեռ է։ Կարեւորը սակայն բանակցային սահմանների ազատումն է եւ այս հարցը պետք է լուծվի հայոց եւ ազերիների միջեւ, որոնք դարեր շարունակ համատեղ են ապրել՝ բաժանելով այդ տարածքը եւ համատեղ են անցկացրել դարերից առաջ վաստակած ժամանակաշրջանը։ Սպասում եմ, որ այդ երկու անկախ պետությունները՝ Հայաստանն ու Ադրբեջանը իրենց միջեւ խաղաղ ճանապարհով լուծեն (Ղարաբաղի) հարցը։ Երբ նրանք այդ հարցը լուծեն, հարգանք ընծայեն իրենց ժողովուրդների իրավունքներին, երաշխիք տան իրենց սահմանների (անձեռնմխելիության) համար եւ հանգեն համաձայնության, բոլորովին տարածաշրջանը հանգիստ կհանգչի։ Հարցը չի վերաբերում թուրքահայ համայնքին, այլ՝ բոլոր տարածաշրջանին։ Սարդը իրավունքների տեսանկյունից կարեւոր հարցն է այն, որն այսօր ապրում ենք։ Իմ կարծիքով, ժամանակն ընթանում է դեպի խաղաղություն»։

digitised by A.R.A.R.@

ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հարցաքննվեցին տուժողները

Հակասություններ նախաքննության եւ դատաքննության ցուցմունքներում

Օգոստոսի 16-ին «Դրո» գործի դատավարությունը տեղափոխվեց նոր փուլ. սկսվեց դատական գործի քննությունը: Նախորդ օրվա խոստացված կարգով դատական կոլեգիան քննությունն սկսեց տուժողներից եւ նրանց մերձավորներից: Առաջինը հարցման ենթարկվեց տուժող Արկադի Թունյանը: Ըստ մեղադրական եզրակացության, 94 թվականի սեպտեմբերի 19-ին, «Արարատ» ռեստորանում «երեկոյան ժամանց անցկացնելիս» Ա. Թունյանը եւ այդպես էլ դատարան չներկայացած նրա ընկեր Բագրատ Միրաքյանը որոշ ժամանակ ծանոթացել, ապա վիճաբանության մեջ են մտել մեղադրյալ Արմենակ Մեջլումյանի հետ, որից հետո ռեստորանից դուրս գալիս Ա. Մեջլումյանը ատրճանակով ծանր մարմնական վնասվածքներ է պատճառել նրանց: Ա. Թունյանը դատարանում հայտնեց, որ մեղադրյալներից ճանաչում է միայն Ա. Մեջլումյանին, բացի այդ նա ռեստորանում եղել է ընկերոջ հետ եւ միայն ժամեր շարունակ նույն սեղանի շուրջ են գտնվել, ռեստորանում գտնվելու ժամանակ Մեջլումյանի մոտ ատրճանակ չի նկատել, նա եղել է վերնաշապիկով եւ համոզված, որ այդ հագուստով ատրճանակը հնարավոր չէր թաքցնել: Մինչդեռ ինքը կոստյում էր հագել եւ մարդիկ անգամ բաց հաճախ այն չի հանել: Դեպքի վայրում հայտնաբերվել են տարբեր տիպի փամփուշտներ: Ըստ Ա. Թունյանի, դեպքի վայր եկած ոստիկանը նախազգուշական կրակոցներ է արձակել, մինչդեռ փաստաբան Ռեստոնին հայտարարեց, որ ստուգվել է ոստիկանի ատրճանակը, որից ոչ մի փամփուշտ չի արձակվել: Ա. Թունյանի ցուցմունքներով, ոչ իր ընկեր Բ. Միրաքյանը, եւ ոչ էլ Մեջլումյանի ընկերը գործողություններին չեն խառնվել: Հիվանդանոցում ինքը մնացել է 15 օր, 5 տեղից ծակված, որովհետեւ այն, հրազենային վնասվածքներ ունենալով հանդերձ: Մեղադրյալ Հ. Մկրտչյանի հարցմանը Թունյանը պարկիս դրամ ունե՞ցել է ռեստորանում, նա պատասխանեց այո:

Փաստաբանները հայտնեցին, որ հակասություններ կան Արկադի Թունյանի այսօր, դատարանում տված ցուցմունքների, նախաքննության եւ Մեջլումյանի հետ ունեցած առերեսման ժամանակ տված ցուցմունքների միջեւ: Տուժողն այն պատճառաբանեց այսպես. «Այսօր վերամշակել եմ իմ ասելիքը»:

Հաջորդ քննվողը սպանված ամուսիններից Աշոտ Ներսիսյանի մայրն էր: Նրա ասելով, որդին դաշնակցական է եղել (չկարողացավ ճշտել, թե խոսքը որ դաշնակցության մասին է), որի գրասենյակը գտնվում էր Չարենցի փողոցում: 88 թ.-ից ամուսնացել է ամուսնական գործունեություններին, բայց մտերիմ է եղել որդու սպանության հարցով առաջին անգամ դատված Տիգրան Դավթյանի հետ, որը սպանության հաջորդ օրը ինքնակամ հանձնվել է, սակայն դատարանում իրեն հայտնել է, որ ինքը չի սպանողը, հետո կրակել: Որդին երկրորդ անգամ ամուսնացել է Նունե Միրաքյանի հետ, ում մեկ երեխա, որն այժմ Նունեի ծնողների խնամքին է: Ա. Ներսիսյանի մոր՝ Էմմա Եսայանի բացատրությունները նույնպես հակասական էին: Սկզբում հայտնեց, որ որդին մշտապես կիսվել է իր հետ, իսկ հետո Ա. Ներսիսյանի ունեցած վիճաբանությունների եւ կռիվների մասին դատավորի հարցումներին պատասխանեց, որ որդին այդ մասին իրեն ոչինչ չի պատմել, եւ այլն: Որդին բնավորությամբ բռնկվող էր, հաճախ օգտագործելու մասին առաջին անգամ լսել է սպանությունից հետո: Հայտնեց, որ որդու հետ նույն հարկի տակ ապրել է միայն վերջին [illegible], մինչ այդ որդին վարձով էր բնակվում: Սակայն հարցման ժամանակ հայտնեց, որ վերջին օրերին ինքն այդ բնակարանում չի եղել: Էմմա Եսայանը մեղադրյալներից ոչ մեկին չի ճանաչում:

Երրորդ քննվողը, սպանվածներից Գագիկ Սահակյանի այրին էր Գայանե Հովհաննիսյանը: Նա նկարագրեց ամուսնու կյանքի վերջին օրվա հետ կապված մանրամասները: Նրա ասելով ամուսինը երբեք թշնամիներ չի ունեցել, ընկերական միջավայրում եղել է սիրելի: Գ. Սահակյանը ՀՅԴ-ի շարքերն է անցել 89 թվականին, իսկ ինքը 90-ին: Գ. Հովհաննիսյանը եղել է ՀՕՄ-ի շրջանային վարչության անդամ, այնտեղից է ճանաչում մեղադրյալներ Հրանտ Մարգարյանին, Գեղամ Մանուկյանին, Արա Հարմանդարյանին եւ Արմենակ Մեջլումյանին: Նա ավելացրեց, որ ամուսինը կուսակցական հարցերի շուրջ իր հետ չի կիսվել, բայց մտերիմ են եղել Հրանտ Մարգարյանի ընտանիքի հետ եւ մշտապես այցելել են միմյանց: Ամուսնու ատրճանակը օրինականացված էր փաստաթղթերով, այն նվիրել էր ամուսնու մտերիմ ընկեր Դավիթ Շահնազարյանը: Գ. Սահակյանը մեծապես լավ է արտահայտվել Հ. Մարգարյանի մասին, մեկ անգամ բացասական գնահատական է տվել Ա. Մեջլումյանին, պատճառն ինքը չգիտի: Գ. Հովհաննիսյանը նշեց, որ ամուսինը եղել է «Գարեգին Նժդեհ» կոմիտեության անդամ եւ ոչ թե «Նիկոլ Դուման», ինչպես գրված է մեղադրականում: Դատավորի հարցին Գ. Սահակյանի կուսակցական տոմս կա՞ր, կուսակցությունում ունեցած խաղաղարար գործունեության համար, նա պատասխանեց ոչ: Դատավորը հայտնեց, որ իրենց ձեռքին է «Նիկոլ Դուման» կոմիտեության 93 թ. օգոստոսի 18-ի որոշումը, որով Գագիկ Սահակյանը հեռացված է կուսակցությունից: Գ. Հովհաննիսյանը կրկնեց, որ ինքը եւս ՀՅԴ անդամ է եւ բաց կուսակցական կանոնադրության նրան կուսակցական տոմսի կարող էր ներկայացնել միայն իր կոմիտեությունը «Գարեգին Նժդեհը»: Այնուհետեւ, հարցումների համար խոսքը տրվեց փաստաբաններին: Ռ. Սահակյանը դատավորից պահանջեց հայտնել, թե որտեղից է հայտնի այդ փաստաթուղթը, որը նրա կարծիքով կեղծ է: Բոլոր փաստաբանները հրաժարվեցին հարցումներ կատարել այնքան ժամանակ, մինչեւ դատավորը կպատասխանի Սահակյանի հարցմանը: Դատական նիստն այստեղ ընդհատվեց: Հուսանք, որ խոստացված մյուս փաստաթղթերի հետ միասին դատավոր Է. Մանուկյանը այսօրվա նիստում կպարզի նաեւ նշված փաստաթղթի խնդիրը:

ՍԱՌԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Հաց. Օրեցօր ավելի բացահայտ խախտումներ

Ուրախալի էր, որ վաճառվող հացի գնի վրա սահմանափակումներ դրվեցին (արտադրողի շահույթը 10 տոկոսից չպետք է անցնի, վաճառողինը՝ 2 դրամից): Սակայն, արդյո՞ք այդպես է: Իհարկե՝ ոչ, այսպես կասեն շատ շատերը: Օգոստոսի 10-ից հացի գինը որոշ տեղերում բարձրացավ: Սկզբում խախտումներ էին նկատվում հիմնականում հացի խանութների կողմից, քանի որ 2 դրամ վաճառի գեղչը նրանց չէր գոհացնում: Հետեւաբար, տարբեր հացատեսակների վաճառքի գները կլորացվում են 1-ից մինչեւ 20 դրամ: 700 գրամանոց բարձր տեսակի մասնակցը 74 դրամի փոխարեն 75, երբեմն նաեւ 80 դրամով է վաճառվում, առաջին տեսակի 1 կգ-անոց մասնակցը (2 տեսակը հիշեցնող) 66-ի փոխարեն 70-75 դրամով, 1 կգ-անոց առաջին տեսակի հացի գինը կլորացվում է 94-ից մինչեւ 100 դրամ, 2 կգ-անոց Հրազդան հացը՝ անկախ տեսակից (բարձր տեսակի, թե առաջին տեսակի) վաճառվում է 230 դրամ, այնինչ առաջին տեսակինը պետք է լինի 2x105=210 դրամ: Սեւ հացը վաճառվում է որպես երկրորդ տեսակի, առաջին տեսակինը՝ որպես բարձր տեսակի, երկրորդ տեսակինը՝ որպես առաջին տեսակի հաց:

Թիվ 487 խանութում ընդհանրապես հացի գինը չի դրվում (իհարկե, դա փաստում միայն խանութը չէ), գինը մնում է վաճառողուհու խղճին, որը բացակայում է: 60 դրամանոց 2-րդ տեսակի հացը 70 դրամով է վաճառվում, 5-ից 10 դրամ բարձրացվում են նաեւ մյուս հացատեսակների գները: Երբ վաճառողին կասկած ես հայտնում հացի գնի մասին, վրդովված կռվում է, դուրս գնում վաճառասեղանից, իսկ երբ ֆակտուրան ես խնդրում, մերժում է, պատճառաբանելով, որ վարիչի մոտ է, վարիչն էլ երբեք «խանութում չի լինում»: Թիվ 196 խանութն էլ բարվոք վիճակում չէ, երկրորդ տեսակի 1 կգ-անոց մասնակցը վաճառվում է 105 դրամով, մարդիկ վրդովվում են, որ բարձր տեսակինն է 105-ով վաճառվում, իսկ սա նույնիսկ առաջին տեսակին նման չէ, որը 94 դրամ է, այլ 70 դրամանոցին է նման: Վաճառողն ասաց, որ իրենք մեղավոր չեն, Չարբախի հացի գործարանն է այդ գնով ուղարկել, այդպես է գրված ֆակտուրայում: Այդ եւ այլ խանութներում սա միակ դեպքը չէ, որ գինը խախտվում է նաեւ հացի գործարաններում: Նրանք օգտվում են առիթից, որ բարձր եւ առաջին կարգի, առաջին եւ երկրորդ կարգի, երկրորդ կարգի եւ սեւ հացերը առանձնապես չեն տարբերվում: Հացի գործարանները գործի են գցել իրենց ավանդական [illegible], 2 կգ-անոցը 1.800 գրամ է կշռում, 1 կգ-անոցը 800-950 գրամ եւ այլն: Օրեցօր ավելի ու ավելի բացահայտ են դառնում խախտումները, քանի որ ոչ ոք չկա եւ ոչ ոքից չեն վախենում, գինը ստուգել ցանկացողներից էլ փաստաթուղթ են պահանջում: Զարմանալի է, որ խանութում վաճառվող հացի տեսակի, գնի եւ քաշի մասին տեղեկանք դրված չլինի, թե չէ խանութի մի հեռավոր անկյունում բոլոր գները կախված են, չգիտես վաճառվող հացի գինը ո՞րն է: Հասկանալի է, որ կշեռքներ չկան՝ քաշը ստուգելու համար: Հացի կրկնակի թանկացումից հետո այն շատերի համար դժվարից է դարձել, իսկ սոցիալական ծանր վիճակում գտնվող մարդկանց հաշվին հացի խանութները եւ գործարանները շարունակում են հսկայական շահույթ կորզել: Մի՞թե հնարավոր չէ կարգ ու կանոն մտցնել:

[illegible]

ԱՅՑԵԼՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ռուսաստանի Դաշնության դեսպանը Զանգեզուրում

Օգոստոսի 15-16-ը աշխատանքային այցով Գորիսում էր Հայաստանում ՌԴ արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Անդրեյ Ուռնովը տիկնոջ հետ: Մինչ այդ նա եղել էր Կապանում, այցելել լեռնահարստացուցիչ ֆաբրիկա, քաղաքի մշակույթի կենտրոն, հանդիպել աշխատավորությանը: Գորիսում դեսպանին դիմավորեցին շրջանային, քաղաքային իշխանությունների ներկայացուցիչները, աշխատավորներ:

Դեսպանը ծանոթացավ Գորիս քաղաքին, նրա պատմությանը, այցելեց սահմանամերձ գյուղեր, հետաքրքրվեց գյուղատնտեսական աշխատանքներով: ՌԴ դեսպանը տիկնոջ հետ եղավ նաեւ միջնադարյան Հայաստանի հոգեւոր եւ մշակութային կենտրոն Տաթեւում, ծանոթացավ վանքային համալիրի վերականգնման աշխատանքներին:

Անդրեյ Ուռնովը այցելության ընթացքում հետաքրքրվեց տարածաշրջանի տնտեսական, քաղաքական կացությամբ, քննարկեց Ռուսաստանի հետ տնտեսական կապերի վերականգնման հնարավորությունները:

Զանգեզուրում շրջագայության ընթացքում ՌԴ դեսպան Անդրեյ Ուռնովին ուղեկցում էր ՀՀ տարածքային կառավարման գծով նախարարի Սյունիք-Զանգեզուր տարածաշրջանի աշխատակազմի ղեկավար, ՀՀ Ազգային ժողովի պատգամավոր, գեներալ մայոր Սուրեն Աբրահամյանը:

ՍԵՐԳԵՅ ՉԱԽԵՐՅԱՆ

ԱՄՆ. Նոր դեսպանը հանդիպեց հայ համայնքների ղեկավարներին

Հայաստանում Միացյալ Նահանգների նոր նշանակված դեսպան Պիտեր Թոմսենը անցած շաբաթ ունեցել է մի շարք հանդիպումներ Նյու Յորքի, Բոստոնի եւ Լոս Անջելեսի ամերիկահայ համայնքների եւ կազմակերպությունների ղեկավարների հետ, այդ թվում՝ Ամերիկայի Հայկական համագումարի շուրջ 50 ներկայացուցիչների հետ, որի առիթով տեղեկագրության համաձայն, Նյու Յորքում Համագումարի ներկայացուցիչների հետ հանդիպումը վարում էր ներկայացուցիչների եւ տնօրենների խորհրդի նախկին նախագահ Մայք Հարությունյանը:

Հաջորդ օրը Համագումարի ներկայացուցիչները դեսպանի հետ հանդիպել են Բոստոնի շրջակայքում, Քեմբրիջում (Մասսաչուսեթս): Sheraton Commander հյուրանոցում կայացած երկժամյա տեւողությամբ նիստի նախագահն էր Հոգաբարձուների խորհրդի փաստաբան Ռոբերտ Գալուստյանը: Վերջինս հանդիպումը որակել է որպես «շատ օգտակար, քանի որ տեղի է ունեցել շատ անկեղծ եւ արդյունավետ մտքերի փոխանակում»:

Թոմսենի շրջագայությունը ավարտվել է օգոստոսի 11-ին Լոս Անջելես կատարած այցով: «Դեսպանը մեզ վրա մեծ տպավորություն գործեց Հայաստանի եւ ամերիկահայ համայնքի մասին ունեցած իր խորը գիտելիքներով: Նա հակված է Միացյալ Նահանգներ-Հայաստան հարաբերությունների ամրապնդմանը», այսպես է մեկնաբանել նիստը Համագումարի տնօրենների խորհրդի քարտուղար Ջերա Դուճանյանը:

ՆՏ

ԸՐՋԱՆՆԵՐ

«Մակ» օպերացիան Սեւանի ավազանում

ՍԵՎԱՆ, 16 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՓԱՍՏ: Ինչպես արդեն տեղեկացրել ենք, Սեւանի ավազանի իրավապահ մարմինները պատրաստվում էին իրականացնել մեծ օպերացիա վերջին շրջանում տարածաշրջանում լայն տարածում ստացած թմրամիջոցների օգտագործման սիրահարների նկատմամբ: Մեր ստացած տեղեկատվությամբ, օրերս տարածաշրջանի իրավապահ մարմինները իրականացրել են նման լայնածավալ միջոցառում, որը կրել է «Մակ» անվանումը: Օպերացիան միաժամանակ իրականացվել է ավազանի տարբեր բնակավայրերում, բռնագրավվել է մեծ քանակությամբ կանեփի եւ խաշխաշ բույսի կանաչ զանգված: Ձերբակալվել են թմրախոտերի աճեցմամբ զբաղվող մի շարք քաղաքացիներ:

Ախուրյանում նոր բուժարան եւ կրթահամալիր

Ամերիկայի հյուսիսային շրջանի Հայ օգնության միության ձեռնարկումը Ախուրյանի շրջկենտրոնում կառուցվող նախածննդյան բուժարանն է, որի շինարարական աշխատանքները ընթանում են ավարտին: Դա մեկ հիմնական եւ մեկ օժանդակ մասնաշենքով շինություն է, բեթոն կառույց է, կարմիր կղմինդրե տանիքով, նույնքան գեղեցիկ ցանկապատով երիզված բոլորածով, պարտեզով բակով: 600 քմ մակերեսով բազմաբուժարանն ունի նկուղային մաս, որտեղ կլինեն տնտեսական հարկաբաժինները: Կա կաթսայատուն, լվացատուն, ինքնուրույն միացող արտահոսքային էլեկտրակայան. 50 խմ տարողությամբ ջրամբար, 25 խմ տարողությամբ նավթամթերքի պահեստարան: Կառույցի պատերը շարվել են Մալխասյանի հայ-ամերիկյան տնտեսական կոմբինատում պատրաստված բլոկներով, իսկ կղմինդրը, ներկերը, դուռ-պատուհանները, էլեկտրատեխնիկական ու սանտեխնիկական պարագաները բերվել են արտասահմանից: Շինարարությունը բարձր որակով իրականացրել են «Շիրակշին» միավորման «Էրգրում» ֆիրմայի կառուցողները ու մասնագետները: Միավորման տնօրեն Ալիկ Գաբրիելյանի խոսքով, բուժարանը այս ամսին շահագործման կհանձնվի:

Ախուրյանի շրջանի մի շարք գյուղերում 1991 թվականից սկսած գործում են դպրոց-մանկապարտեզ համալիրներ: ՀՀ նախկին լուսավորության նախարարության որոշմամբ եւ շրջխորհրդի գործկոմի համաձայնությամբ ներկայումս Ախուրյան շրջանի ամենամեծ գյուղում կկառուցվի եւ կգործի նոր կրթահամալիր: Շիրակում իր տեսակի մեջ առաջին այդ հաստատությունը կմիավորի գյուղում գործող միջնակարգ դպրոցը, մանկապարտեզը, արվեստի եւ մարզական դպրոցները, կունենա ակումբ, գրադարան, օժանդակ տնտեսություն 5 հեկտար հողատարածությամբ եւ անասնաֆերմայով: Ախուրյանի շրջգործկոմի ղեկավար Մամիկոն Շահբազյանը տեղեկացրեց, որ նախագծա-նախահաշվային փաստաթղթերը պատրաստ են եւ ֆինանսավորման հարցերի կարգավորումից հետո կսկսվեն շինարարական աշխատանքները:

ԳԵՎՈՐԳ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության 5 տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Հեռ. 562941. AT&T (7 8852) 151065,
e-mail INTERNET azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագրի տեղակալ
ՍԱՄՎԵԼ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍՅԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
[illegible]
Apple Macintosh
համակարգչային ցանցը
«Ազգ» թերթի
[illegible]
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

— Վերջերս համալսարանական ռադիոյի «Երեք ցախավելի» հաղորդաշարով մասնագետների կողմից պարբերաբար լուսաբանվում էին հայկական ատոմակայանի անվտանգության հարցերը։ Այս առումով ի՞նչ կասեիք։

— Առանձին հավելումներ չունեմ։ Պետությունը, անշուշտ, պետք է մտածի ատոմակայանի անվտանգության ապահովության և արտահայտի իր կարծիքը ՀԱԷԿ-ի անվտանգության վերաբերյալ, սակայն չպետք է արգելի այդ կապակցությամբ հնչող այլ կարծիքները։ Ռադիոյի և հեռուստա-

անվտանգության գոյություն չունի։ Անվտանգությունն ապահովելու համար պետք է այնպես անել, որ ֆիզիկական արտանետումները, գործող տեխնոլոգիաները լինեն ժամանակակից և կառավարելի։ Մինչդեռ պետական կարծիքն այն է, որ Հայաստանի ատոմակայանն անհրաժեշտ է, որ միջուկային էներգետիկան անհրաժեշտ է և այլն, և այլն։ Երբ ատոմակայանում վթար լինի, շատ դժվար կլինի հետևանքները վերացնել։

— **Դուք վթարը կանխելու ուղղությամբ որևէ առաջարկ ունե՞ք։**

— Վթարը կանխելու ուղղությամբ

չորս գերեզմանոց, որոնցից մեկը Հայաստանում, արտեզյան ջրերի սալ, աղային շերտերում։ Այստեղ ուրիշ ծրագրեր կան։ Մեզ կասեցարեն, որ թափոնները թաղեն Հայաստանում և այդ ժամանակ ուրիշ երկրներից էլ թափոններ կբերեն և կլցնեն համապատասխան թաղման գերեզմանոցը։ Ես դրանով եմ մտահոգված։ Երբ այդ ծրագիրը 80-ականներին կասեցվեց, այսօր վախենում եմ, որ ատոմակայանի վերագործարկման ճանապարհով իրականացվի։

— **Ի՞նչ հարցի կցանկանայիք պատասխանել։**

ԸՆԴԴԻՄՈՒԹՅՈՒՆ

Ի՞նչ կլինի ատոմակայանի վթարի դեպքում

Հայաստանի «կանաչները» դեմ են ՀԱԷԿ-ի վերագործարկմանը

Հայաստանի Կանաչների միության նախագահ Հակոբ Սանասարյանի հետ մեր զրույցը շատ անսպասելի էր, որովհետև նա այցելեց խմբագրություն և պարզապես առաջարկեց հարցեր տալ իրեն ատոմակայանի վերաբերյալ։ Այդ իսկ պատճառով երկխոսության անմիջականությունը պահպանելու համար աշխատել ենք անաղարտ պահել թե մեր զրույցի անմիջական ոճը և թե բուն էությունը։

տեսության աշխատակիցներին հավանաբար հրահանգ է տրված ատոմակայանի վերագործարկման վերաբերյալ երկրորդ կարծիքը չհեռարձակել։ Հայաստանի Կանաչների միության առաջարկով ռադիոյով պետք է հեռարձակվեր հայկական ատոմակայանին նվիրված հաղորդաշար։ Ռադիոյի ղեկավարությունը սկզբում համաձայնել էր, բայց ձգձգեց այնքան, որ ստիպված դիմեցի Հեռուստառադիոպետկոմիտեի փոխնախագահ Ստեփան Զախարյանին և հիշեցրի, որ անցել է արդեն կես տարի, սակայն մենք հնարավորություն չունենք ատոմակայանի վերաբերյալ մեր տեսակետները հայտնել համալսարանական ռադիոյով։ Նա պատասխանեց, թե իրենք կարող են կազմակերպել միայն պետական տեսակետներ արտահայտող հաղորդումներ, և թե ինքը թույլ չի տա, որ ատոմակայանի վերագործարկման հետ կապված երկրորդ կարծիք հնչի։ Ես նրան ասացի, թե կարող եք ձեր կարծիքն ունենալ, բայց միայն դրանով ղեկավարվել չի կարելի։

Ատոմակայանի վերագործարկման հարցի լուծումը, որն արդեն դրված է պետական մակարդակով, մտահոգիչ է։ Համաձայն եմ, որ էլեկտրաէներգիայի մեծական և հասարակ ապահովման համար շատ անհրաժեշտ է, սակայն էներգիա ստանալ հայկական ատոմակայանից, որի անվտանգությունն ապահովված չէ, սխալ է։ 1992 թ., երբ ֆրանսիական «Ֆրամատոմի» մասնագետներն ուսումնասիրեցին մեր ատոմակայանը, եզրակացրին, որ ինչ միջոցներ էլ ձեռնարկեն, միևնույն է, հնարավոր չէ այն հասցնել ֆրանսիական և ընդհանրապես Արևմտյան Եվրոպայի երկրների ատոմակայանների անվտանգության մակարդակին։ Մեր ատոմակայանը հնացած է, դրա ռեակտորները նախկին ԽՍՀՄ-ի առաջին սերնդի ռեակտորներից են, որոնց շահագործման ժամկետը 1994-96 թթ. պետք է որ ավարտված լիներ։ Պետությունը, կառավարությունը անթափանցելի չեն։ Պետք է գիտակցենք, որ երբ ատոմակայանը վթարի ենթարկվի, Հայաստան և հայ ժողովուրդ չի լինի։ Այնպես որ, գտնում եմ, որ «Երեք ցախավելով» չպետք է արգելվեր ատոմակայանի վերագործարկման վերաբերյալ երկրորդ կարծիքը։ Դա անօրինակ և վտանգավոր մոտեցում է։

— **Ի՞նչ էիք պատրաստվում ասել «Երեք ցախավելով»։**

— Այն, ինչ ասելու էի, հայտնագործություն չէ։ Պետք է հիշեցնեի համաշխարհային գիտական մտքի և ատոմակայանների օգտագործման փորձի մասին։ Ուզում էինք ասել, որ ատոմակայանների հարցում բազմաթիվ առաջարկությունները չունեն, քանի որ վթարից 100 տոկոսով ապահովված ատոմակայաններ գոյություն չունեն։ Ուղղակի պետք է առաջարկեինք մեր տեսակետները հայկական ատոմակայանի անվտանգության վերաբերյալ։ Այդ հարցում կեղծ գիտական մոտեցում է ցուցաբերվում։ Երբ երկրաշարժից հետո ատոմակայանի տեղանքի երկրաշարժայնությունը գնահատվեց 9-10 բալ, այժմ խոսում են 7-8-ի մասին։ Ինչո՞ւ, որովհետև կառավարական ճայները ատոմակայանի վերագործարկման ուղղությամբ ճիշտ համարեն։

— **Մասնագետները գտնում են, որ ատոմակայանի ճառագայթումն ավելի վտանգավոր չէ մարդու օրգանիզմի համար, քան ցինկերից, ընդհանրապես շրջակա միջավայրից ստացվող ճառագայթումը։ Ի՞նչ կարծիք ունեք։**

— Դուք մի հարց եք շփոթում. գիտնականները երբ խոսում են այդ մասին, նկատի ունեն ատոմակայանի աշխատանքային ռեժիմը և ոչ վթարային վիճակը։

— **Ես վթարը նկատի չունեմ։**

— Ինձ համար կարևորը Հայաստանում կյանքի լինելությունն է, դրա համար մտահոգված եմ միայն ատոմակայանի հնարավոր վթարով։

— **Իսկ վերագործարկմանը, որքան հասկանում եմ, դեմ չեք, այո՞։**

— Կանաչների միությունը դեմ է ատոմակայանի վերագործարկմանը։ Սա միանշանակ է։ Ատոմակայանի ճառագայթաակտիվ թափոնները, որոնք մեծ վտանգ են ներկայացնում շրջակա միջավայրի համար, Հայաստանը պահելու պայմաններ չունի, և որևէ երկիր էլ չի ընդունելու։ Գալիք սերունդների համար այդ թափոնները մեծագույն չարիք են դառնալու։ Երբ անկեղծ խոսենք, որևէ երկիր դժվար էլ համաձայնի ընդունել մեր թափոնները։ 1991 թ. սկզբներին, Մոսկվան [illegible] ատոմակայանից 1 կգ ճառագայթաակտիվ թափոն վերցնելու համար պահանջում էր 1000 ամերիկյան դոլար։

— **Բայց չէ՞ որ միջուկային գիտնականներն այդ թափոններն օգտագործում են զենքի արտադրության մեջ։**

— Դա այլ հարց է, և ես չեմ կարող ասել, թե Մոսկվան ինչու էր հավաքում այդ թափոնները։ Դրանք նրա ռազմական բնույթի և այլ խնդիրներն են։ Պարզապես այն հավաստիացումը, թե իբր Ռուսաստանը կվերցնի Հայաստանի ատոմակայանի թափոնները, մտացածին է։ Կարող եմ ավելին ասել, արդեն 80-ական թթ. որոշված էր ԽՍՀՄ-ում կառուցել ճառագայթաակտիվ թափոնների

— Օրինակ, երբ ինձ հարցնեիք՝ համամի՞տ եմ այն տեսակետին, թե իբր հայկական ատոմակայանի կառուցման համար Հայաստանում ընտրվել է անհամապատասխան տեղանք, ապա կասեի, որ այդ տեղանքը բացարձակ անհամապատասխան չէ, ընդհակառակը, փաստարկային է, քանի որ ԱԷԿ-ը տեղակայված է Հայաստանի ամենախիտ բնակեցված տարածքում։ Ատոմակայանի տեղանքն այնպիսին պետք է լինի, որ վթարի դեպքում հնարավոր լինի դրանից 30 կմ շառավղով բնակվող մարդկանց չորս ժամվա ընթացքում տարահանել։ Մեզ մոտ դա գործնականորեն անհնար կլինի իրականացնել։ Բացի այդ, ատոմակայանը տեղակայված է Արարատյան դաշտավայրում, որը փաստորեն այսօր գյուղատնտեսական առումով հայ ժողովրդի հիմնական կերակրողն է։ Վթարի դեպքում սննդի աղտոտվածության մասին ընդհանրապես խոսք լինել չի կարող։ Ատոմակայանի հարևանությամբ կան խոշոր արդյունաբերական ձեռնարկություններ և օդանավակայան։ Արգելված է ընդհանրապես ատոմակայաններ կառուցել ջրամբարների հարևանությամբ։ Մինչդեռ ՀԱԷԿ-ի հարևանությամբ այսօր կա արտեզյան խոշոր ջրամբար, որն իր ծավալով համազոր է Սևանա լճին։

— **Ըստ ձեզ, Հայաստանում ո՞րն է ատոմակայանի համար անհրաժեշտ տարածքը։**

— Հայաստանը ատոմային էներգետիկայի զարգացման համար անբարենպաստ երկիր է։ Ընդհանրապես, ատոմակայանի համար հարմար վայր չի կարող ունենալ։

— **Այդ դեպքում ի՞նչ առաջարկներ ունեք համապատասխան էներգետիկ ճգնաժամը լուծելու կապակցությամբ։**

— Մենք պատասխանատու ենք գալիք սերունդների առջև այս հողի ու ջրի համար։ Չի կարելի մտածել, որ այսօր մեր բնակարանները լցնենք լույսով և ջերմությամբ, բայց հաջորդ սերունդներին ապականված հող և ջուր թողնենք։ Այսօր պետք է մտածենք աշխատեցնել մեր այն բազմաթիվ փոքր հիդրոէլեկտրակայանները, որոնք դեռ 60-ական թվականներին գործում էին։ Բացի այդ, պետք է օգտագործել արևի և քամու էներգիան։ Այն գումարները, որոնք ծախսվում են ատոմակայանը վերագործարկելու համար, կարծում եմ, ավելի նպատակահարմար կլիներ ծախսել մի քանի փոքր հիդրոէլեկտրակայանների վերագործարկման, արևի և քամու էներգիաների համաշխարհային փորձը Հայաստանում տեղայնացնելու համար։

Զրույցը վարեց
ԱԶԱՏ ԱՐՇԱԿՅԱՆԸ

ԵՐԵՎԱՆ

Որտեղ կարող եք տեղեկանալ սեփականաշնորհման մասին

ԱՊՀ երկրներին տնտեսական աջակցության TACIS ծրագիրը այս տարվա հունիսին հարցում է անցկացրել, ուր, ի թիվս այլ հարցերի, կար հետևյալը. «Անհրաժե՞շտ եք համարում, որ կառավարությունն ավելի ուշադրություն դարձնի սեփականաշնորհման լայն լուսաբանմանը»։ Անցյալ տարվա մայիսին այս հարցմանը դրական պատասխան էր տվել հարցման ենթարկվածների 93 տոկոսը, այս տարի՝ 80։ Սա էական տարբերություն չէ, մանավանդ երբ հաշվի առնենք, որ հետաքրքրվողների մեծ մասը, բաժնետեր դառնալով՝ դուրս է եկել այդ հետաքրքրասիրության ոլորտից, քանզի նրանք կարող են երկրորդ անգամ էլ մասնակցել բաժանորդագրությանը։ Այդ մասին մեզ տեղեկացրին «Արմավենի» խորհրդատվական լրատվական ընկերությունում։ Ովքեր չեն գործածել նախկին սեփականաշնորհման սերտիֆիկատները՝ կարող են անհոգ լինել, որովհետև դրանք շարունակելու են ուժի մեջ մնալ մինչև սեփականաշնորհման ավարտը։ Իսկ նոր սերտիֆիկատները մեկ անգամ ևս բաժնետեր դառնալու հնարավորություն կստեղծեն։

Տեղեկատվության և խորհրդատվության կարիքն, անշուշտ, զգալի է։ Նախկինում այդ աշխատանքը կատարում էր ամերիկյան PBN ընկերությունը։ Այժմ ստեղծվել են բազմաթիվ ընկերություններ, որոնց միջև անցկացված սեփականաշնորհման խորհրդատվական և տեղեկատվական սպասարկման մրցույթներում հաղթող ճանաչվեց «Արմավենի» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությունը։ Ընկերության առաջին քայլերին անդրադարձել ենք մեր թերթի էջերում։ Մրցութային ծրագրով նախատեսվում էր ձեռնարկությունների ֆինանսատնտեսական ցուցանիշների, խորհրդատվական և լրատվական սպասարկման ձևերի մշակում, ազդագրերի կազմում, իրավաբանական փաստաթղթերի ձևավորում։ «Արմավենին», որն ստեղծվել է 1992 թ., մասնակի անհատույց սեփականաշնորհման ընթացքում իրականացրել է ՀՀ էներգետիկայի նախարարության 100-ից ավելի ձեռնարկությունների վերապատրաստում, սեփականաշնորհման է նախապատրաստել Երևանի «Տոսպ» տրիկոտաժի ֆաբրիկան և Մասիսի պահածոների գործարանը։ Ընկերությունն ի սկզբանե տեղեկատվական բնույթ ուներ, սակայն «Արմավենու» աշխատակիցները բազմիցս մասնակցել էին տեղեկատվական միջոցառումներին և ունեին որոշակի փորձ։ Մասնավորապես, ընկերության հիմնադիր նախագահ Ստեփան Մանթարյանը նախկինում լինելով սեփականաշնորհման և ապապետականացման հանձնաժողովի անդամ՝ հանդես է եկել Ա1 հեռուստածրագրով, Հայ FM ռադիոկայանով, հոդվածներ է տպագրել «Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթում։ Այսուհետ ընկերությունը կիրականացնի վերոհիշյալ գործառույթները։ Ինչ վերաբերում է ազդագրերի մշակման խնդիրներին, ապա «Արմավենի» ընկերությունը այն կիրականացնի սեփականաշնորհման և ապապետականացման պետական հանձնաժողովի հետ համատեղ։ Նախկինում հանձնաժողովը կառավարության որոշումների հետ կապված փոփոխությունների անհրաժեշտություն առաջանալիս հրավիրում էր առանձին մասնագետների։ Այժմ ինֆորմացիան տարածված է մի ընկերության մեջ, որը կնպաստի աշխատանքների ավելի արագ և սահուն կատարմանը։ Էկոնոմիկայի նախարարության ու «Արմավենի» ՍՊԸ միջև արդեն ստորագրված պայմանագրի համաձայն, ընկերությունը կկատարի նաև խորհրդատվական աշխատանքներ և կներկայացնի հանձնաժողովին։ Մրցույթում հաղթելով՝ Համաշխարհային բանկի կողմից էկոնոմիկայի նախարարության միջոցով «Արմավենին» ստացավ համապատասխան նյութական միջոցներ, որոնք թույլ են տալիս ընդլայնել գործունեության ծրագրերն ու շրջանակները։ Մասնավորապես, ծրագրվում է մեծացնել տեղեկատվության ծավալները, կիրառելով զանազան բրոշյուրներ, բուկլետներ, հուշաթերթիկներ, տեղեկատվական թերթիկներ, որոնց միջոցով ինֆորմացիան կտարածվի ողջ հանրապետությունում։ Մոտ ժամանակներս ընկերությունն իր պատրաստած տեղեկատվությամբ առանձին եթերներ դուրս կգա ռադիոյով և հեռուստատեսությամբ։ Պարոն Մանթարյանի կարծիքով, անհրաժեշտ է մասնաճյուղերի ստեղծումը։ Առհասարակ մի ընկերության հզորությունները քիչ են ամբողջ հանրապետությունն ինֆորմացիայով հեղեղելու։ Կարևոր են բազմաթիվ այլ տիպի կազմակերպություններ։ «Արմավենին» պատրաստ է համագործակցել և օգնել։ Այդ նպատակով մոտ օրերս նախատեսվում է կազմակերպել սեմինարներ, ուր նախարարություններից հրավիրված մասնագետները ազդագրերի բովանդակման, ֆինանսատնտեսական ցուցանիշների մշակման կանոնակարգության վերաբերյալ խորհուրդներով, ցուցումներով հանդես կգան։ Ազդագրերը կողմնորոշվելու համար առաջին անհրաժեշտ տեղեկությունն են, որ մարդկանց վստահության երաշխիք են տալիս, իսկ հասարակության աջակցությունը հաջողության գրավականն է։

Հ.Գ. Պարզապես տեղեկանալու համար, թե Հայաստանում քանի այսպիսի կազմակերպություն կա, մենք զանգահարեցինք էկոնոմիկայի նախարարության արտաքին կապերի և օգնության կոորդինացման վարչություն, որը թեև «Արմավենի» ՍՊԸ-ից ստացած տվյալների, զբաղված էր մրցույթի խնդիրներով։ Կանացի ձայնը, որն այդպես էլ չներկայացավ, բացատրեց, որ դա տեսական գաղտնիք է, և այդ մասին ընդհանրապես մտածել չեն հայտնել։ Հարկ է առանձնացնել փոխնախարար պարոն Մարկոսյանը միանգամայն բարեհամբույր տեղեկացրեց, որ մրցույթին մասնակցել են յոթ կազմակերպություններ, իսկ թե ընդհանրապես որքան նման կազմակերպություններ կան՝ ստույգ կարելի է իմանալ տեսչական օգնությունից։ Իսկ ինչու չէին տեսական գաղտնիք անվանել մի բան, որն ամենևին էլ գաղտնիք չէ, քանի որ այդ մասին նույնիսկ առույթ է տվել, ով ներկա էր և իր փոխնախարարը, հասկանալի չէ։

ԱՆՈՒՇ ԱՂԱՍՅԱՆ

ԼՂՀ. Նպաստ գործազուրկներին

1995 թ. հուլիսի 1-ի դրությամբ Լեռնային Ղարաբաղում, ոչ ճշգրիտ տվյալներով, գրանցված է 4574 գործազուրկ։ Այս մասին տեղեկացրեց ԼՂՀ աշխատանքի և զբաղվածության կենտրոնի պետ Դմիտրի Հայրապետյանը։ Նրա խոսքերով, ներկայումս կենտրոնում ընթանում են վերահաշվարկման աշխատանքներ, որոնք թույլ կտան ճշտել Լեռնային Ղարաբաղում գործազուրկների ստույգ թիվը։ Հայրապետյանի վկայությամբ, կան գործազուրկներ, որոնք մեկ տարվա ընթացքում չեն վերագրանցվել։ Նրանք հանվում են հաշվառումից, բայց պահպանվում են նրանց անձնական գործերը։ Համապատասխան աշխատանք լինելու դեպքում կենտրոնը ընդգրկում է գործազուրկներին այդ աշխատանքներում, սակայն հաշվառումից դուրս գալու օրից նպաստներ չի վճարում։

1995 թ. առաջին կիսամյակում 54 գործազուրկներ ապահովվել են մշտական աշխատանքով։ Դմիտրի Հայրապետյանը նաև տեղեկացրեց, որ մոտ օրերս կվճարվեն այս տարվա հունվար-մայիս ամիսների նպաստները։ Հունիս-հուլիս ամիսների նպաստները կվճարվեն հավանաբար սեպտեմբերին։

Նպաստների նվազագույն չափը 250 դրամ է։

ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՍՅԱՆ

Տարելից
Երջանկահիշատակ Տեր Տեր Վազգեն Ա Ամենայն հայոց Հայրապետի հոգեհանգիստ Մայր Տաճարում

Առաջիկա կիրակի, օգոստոսի 20-ին, երջանկահիշատակ Տեր Տեր Վազգեն Ա Ամենայն հայոց Հայրապետի մահվան առաջին տարելիցի առթիվ, նրա հոգու խաղաղության համար, Մայր Աթոռ ս. Էջմիածնի Տաճարում, կմատուցվի ս. Պատարագ։ Հիշատակի խոսք կասի Նորին Սուրբ Օծություն Տեր Տեր Գարեգին Ա Ամենայն հայոց կաթողիկոսը։

Ուրբաթ, օգոստոսի 18-ին, Վազգեն Վեհափառի վախճանման օրը, հետ առավոտյան ժամերգության ժ. 9.00-ին, Մայր Տաճարում կկատարվի հատուկ կարգ հոգեհանգստյան՝ մասնակցությամբ Մայր Աթոռի Միաբանության և պաշտոնեության, նախագահությամբ Գարեգին Ա Վեհափառ Հայրապետի։

ԴԻՎԱՆ ՄԱՅՐ ԱԹՈՌԻ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

սփյուռքից

– Սփյուռքում հայապահպանման, ազգապահպանման գործով եմ զբաղվել, մասնակցել կրթական ամենատարբեր ծրագրերի կազմմանը, եւ ամերիկյան ամենատարբեր հաստատություններ ընդունել են մեր մանկավարժական ծրագրերը:

– Ես ազգապահպանում բառեն ավելի կնախընտրեմ ազգակերտումը: Հայապահպանում՝ ո՛չ, հայակերտում: Որովհետեւ մարդը ներդրված է իր շրջապատին ազդեցություններուն, շրջապատը միշտ կփոխվի, ու մարդը ինքը կենդանի է, ուրեմն չենք կրնար պահպանել, այլ կկերտենք մարդը միշտ: Անշուշտ, գիտական ձեւով մեթոդները կրթության, մարդակերտման, հայակերտման, ազգակերտման կորիզը կկազմեն: Հալեպի Կիլիկյան հայկական նախակրթարանեն վերջ հաճախած եմ Aleppo High School For Girls՝ ամերիկյան, անկե վերջ American Junior College Բեյրութ, անկե վերջ՝ American University of Beirut եւ անկե վերջ՝ Cornell University մինչեւ դոկտորի աստիճանը՝ ԱՄՆ: Եւ երբ անցա դասատուի օտար համալսարաններու մեջ, ինչպես ամերիկյան համալսարան՝ Բեյրութ, անկե առաջ՝ Բեյրութի ամերիկյան աղջիկ, կոլեջ, բոլորը եւ ծաղիկ բաժիններեն: Ասիկա մեր մանկավարժության մեկ մասն էր: Դժբախտաբար, հայերը այս բաներեն տեղյակ չեն: Մեր երիտասարդներուն պետք է հասկցնենք, թե մենք հառաջադեմ եղած ենք ոչ միայն մեր քանակով, այլեւ իրապես գիտական գետնի վրա: Ս. Նահանգները, տեղի հայությունը չեն ունեցած բախտավորությունը հայ վարժարան հաճախելու եւ հիմը չունին իրենց մշակույթը գնահատելու:

– Դուք ծանոթ եք Միջին Արեւելքի գաղթօջախների կրթարաններին: Ինչպե՞ս է վիճակն այնտեղ:

– Մեր վարժարանները միշտ նյութական պետք ունին՝ արդիականացնելու իրենց մեթոդները, դաստիարակներու վերապատրաստման, դասագիրքերու պատրաստության, որոնց ուղղությամբ կարեւոր քայլեր վերջերս առաջ տարված են: Տարիներ առաջ սփյուռքահայության հետ մշակութային կապի կոմիտեի միջոցով ավելի տարինք խումբ մը մանկավարժներ, որոնք պատրաստեցին նախագիծը դասագիրքերու՝ հոն ուսումնասիրելով ամերիկյան վարժարաններու կարիքները: Աշոտ Տեր Գրիգորյան նշանավոր գուրկ երեխաներ Աղեսի գոտիեն) կեցությունը, ծախսը: Անշուշտ, փափագելի է կամ հաստատել Մելգոնյանի հետ, պետք է թերեւս խառն հանձնախումբ մը ստեղծել այստեղեն եւ այնտեղեն եւ կամ ունենանք այցելու մեկը: Ժամանակն եկած է, որ կազմակերպված ձեւ մը ստեղծենք, այստեղի վարժարաններու մերձեցումը արդիականացնենք:

– Հայակերտումը, հայապահպանումը պայմանավորված է հայոց լեզվի վիճակով: Սփյուռքի դպրոցներին քաջածանոթ՝ հայոց լեզվի խնդի՞ր կա:

– Միջին Արեւելքի մեջ կենդանի է հայերենը: Պայմանավորված՝ լավ ուսուցիչներով, լավ դասագիրքերով եւ մթնոլորտով՝ տուները հայախոս են, ահագին հայկական ծնողավարներ կան, ուր հայերենը, հայ մշակույթը ողջ է: Բայց Ս. Նահանգներու մեջ մեծ քանակ կա, այսինքն՝ ջուրն ի վեր մեջի լողալ, որովհետեւ լեզուն մթնոլորտ է, մթնոլորտը հայկական չէ. տուներուն մեջ հիչեր հայախոս են, անանկ, որ ամբողջ բեռը դպրոցին վրա կիյնա: Եւ պետք է ըսել, որ դպրոցները շատ կարեւորություն կուտան հայ լեզվին: Տակավին նոր է Ս. Նահանգներու հայ դպրոցներու կառույցի

ՍՓՅՈՒՌՔ

Բերկրուհի Սվաճյան. «Գիտական հաջողություններս արմատը հայ դաստիարակությունս է»

Բերկրուհի Նաճարյան-Սվաճյանը երկար տարիներ մաս է կազմել ՀԲԸ Միության Կենտրոնական վարչական ժողովին, մեծագույն վաստակ ունի Միության կրթության մարզում, ճանաչված մանկավարժ-գիտնական է ոչ միայն հայկական շրջանակներում: Ս. Նահանգների գիտական բարձրագույն ատյանները ճանաչել եւ գնահատել են նրա գիտական գործունեությունը, նրա հոդվածները ամերիկյան մանկավարժության մեջ ուղենիշ են դիտվել, շրջադարձային: Մեր թերթի համարներում առիթ ենք ունեցել համառոտ խոսելու նրա ազգային-հասարակական գործունեության մասին, երբ ներկայացրել ենք երկու՝ «Հովսեփ Կարագյոզյան» եւ «Ցիխիջյան» բարեսիրական հաստատությունները, որոնցում նա պատասխանատու մասնակցություն ունի:

կանց (ու)եցին մեջ ու հետո՝ Ս. Նահանգներու City University of New York, տեսա, որ իմ հայկական դպրոցի փորձառությունս ինծի շատ կօգնէ:

– Ի՞նչ էիք դասավանդում:

– Ես հոգեբանության եւ մանկավարժության դասախոս էի եւ պետ էի վարժարաններու համար ուսուցիչ պատրաստելու բաժինին Նյու Յորք համալսարանին մեջ եւ ունեի 80 դասախոսներ, որոնց գործին պատասխանատու էի, եւ 800 ուսանողներ: Ընտրված էի այդ վարիչի պաշտոնը, 3 անգամ ընտրվեցա, 4-րդին այլեւս չուզեցի կրկնել: Այս գործունեության մեջ տեսա, որ իմ հայկական փորձառությունս եւ հայ կրթական կազմակերպման գիտելիքս օգտակար եղան: Օրինակի համար, մենք կխորհինք, թե Ս. Նահանգներ արեւմտյան քաղաքակրթությամբ առաջադեմ է մեզմե, բայց տեսա, որ մենք զիրենք կանխած ենք, որովհետեւ հայ մանկավարժներ 19-րդ դարուն, 20-րդ դարուն սկիզբը եկող դաւ երկալով եւ ծանոթանալով մանկավարժներու փիլիսոփայության, սկսած են գիտնալ, թե կրթությունը կսկսի ոչ մանկապարտեզեն, ոչ նախակրթարանեն, այլ 3 տարեկանեն, եւ գործադրած են ասիկա մեր կյանքին մեջ եւ այդ փորձառ դերը կատարած են մեր գաղութային կյանքին մեջ: Հայոց պատմությունը գաղութային կյանքի պատմություն է, եւ երբ մենք քաղեն վերջը Սուրիայի, Լիբանանի մեջ կերտեցինք եկեղեցի, կերտեցինք դպրոց, մեր դպրոցը սկսավ 3 տարեկանեն: Ամերիկա տակավին նոր՝ 1950-ական թվականներուն սկսավ մանկապարտեզներու շարժումը, եւ անոր մեջ պետք է ըսեմ, թե իմ գիտական աշխատանքս մեծ դեր կատարեց եւ այդ դերը թե Ս. Նահանգներ, թե Արեւմուտքի մյուս երկիրներու մեջ կճանաչի նորություն: Այդ գիտական աշխատությունը կկոչվի «Children's Development Under Handicap Conditions»: Ամերիկացի գիտնականի մը հետ՝ Ռութին Դեննիս, ուսումնասիրեցինք կյանքը երեխաներու, որոնք Բեյրութի որբանոցին հաստատության մը մեջ կխնամվեին եւ տեսանք, որ անոնց հետադիմական վիճակը կսկսեր շատ կանուխեն՝ 3 տարեկանը 2 տարեկանի մտայնություն ուներ, եւ այդ մեկ տարի կորուստը կմնար մինչեւ վերջ: Եւ այդ ուսումնասիրությունն էր, որ Ամերիկային ցույց տվավ, որ դաստիարակությունը պետք չէ սկսի 5-6 տարեկանին, այլ 3 տարեկանին: Մինչեւ հիմա Ս. Նահանգներ չեն գտած նյութական միջոցները, որ սկսին այդպես կանուխեն: Մինչդեռ սփյուռքի մեր գաղութներուն մեջ մենք մանկապարտեզեն կսկսեինք

մանկավարժին այս ուղղությամբ պատրաստած գիրքերը՝ «Այբբենարանը» եւ «Մայրենի լեզուն» վերամշակեցինք եւ հրատարակեցինք: Ս. Նահանգներու մեջ հիմա պատրաստության մեջ է ՀԲԸՄ Դեմիրճյան Մանուկյան վարժարանի մանկավարժներեն կազմված կրթական հանձնախումբին տեղական ուսուցիչներու մեր կենտրոնի ալ հսկողությամբ վերամշակումը հայոց պատմության եւ հայերեն դասավանդության գիրքերու: ՀԲԸՄ-ի քանիով Տերջ Բուռնության պատրաստած անգլերեն լեզվով 2 հատոր «Հայոց պատմություն» գիրքը շատ գործածական վիճակի մեջ է, գնահատված թե ծնողներին կողմե, թե դպրոցներու մեջ: Սոսի Պեշիկյանը պատրաստած է հայոց պատմության դասագիրքերու շարք մը (հայերեն) 5-րդ դասարանեն մինչեւ 12-րդ դասարան, որ տպագրության կսպասի եւ նյութական միջոց կփնտրենք: Անկե մի քանի տարի առաջ պարոն Ալեք Մանուկյանը շատ ազնիվ գտնվեցավ, իմ խնդրանքիս ընդառաջեց եւ Նյու Յորք համալսարանին մեջ հայերեն դասընթաց սկսանք, Տերջ Բուռնությանը կդասավանդէ: Այժմ արդեն ունինք 30-40 ուսանող:

– Փրոֆ. Մելգոնյան վարժարան ավարտողը բավականաչափ պատրաստվածություն ունի: Ցանկալի կլիներ այդ վարժարանի փորձը կիրառել նաեւ այստեղ:

– Մենք ալ կարեւոր կնկատենք Մելգոնյան կրթական հաստատությունը: Պետք է ըսեմ, որ վերջին 4-5 տարին սկսած ենք Հայաստանեն աշակերտ ունենալ հոն եւ բարերարներ կան, որոնք կհոգան անոնցմե ծրիավարժներուն (ծնողա-

պատմությունը, ամենեն շատը 25 տարի, արդյունքը արժեւորել դժվար է: Դժբախտաբար սուղ են դպրոցները. Ոչ ընտանիքներ կրնան իրենց նյութական միջոցներով զավակնին ղրկել հայ դպրոց, ոմանք ալ չեն հավատար հայ դպրոցին: Պայմանները փայլուն չեն:

– Իսկ ինչո՞ւ չեն հավատում:

– Ոմանք կխորհին, թե կաղմնեա փակվի փոքրիկին միտքը: Եւ այս ուղղությամբ ես նորեն գիտականորեն արտահայտված եմ: Գիտական աշխատանքներ ցույց կուտան, որ երբ փոքրիկը մեկե ավելի լեզու գիտե եւ կդառնա ըսենք երկլեզու, երբ 2 լեզուներն ալ նույն ուժը ունենան, այդ փոքրիկին մտածելու կարողությունը ավելի առաջ գալով կդառնա եւ իր մտային կարողությունը ավելի կզորանա: Ս. Նահանգներու մեջ հայերս պետք է ըլլանք երկլեզու:

– Երկլեզու՝ անշուշտ մայրենիի հիմքի վրա:

– Երկլեզու՝ այն, որ մեկը ըլլա իր մայրենի լեզուն, մյուսն ըլլա երկրորդ լեզու մը, որ Ս. Նահանգներու մեջ պիտի ըլլա անգլերենն անշուշտ: Ուսումնասիրությունները ցույց կուտան, որ երեխան լավ է, որ մեկ լեզու լավ սորվի, մինչեւ ըսենք 5-6 տարեկան, այդ լեզվի կառույցին տիրապետե եւ ապա միայն երկրորդ լեզուն մեջտեղ գա:

– Դուք ՀԲԸՄ նվիրյալ աշխատակիցներից եք կրթական մարզում:

– Գիտեք, որ ՀԲԸՄ-ը 23 սեփական վարժարան ունի, ամենավերջին վարժարանը Սիդնեյի մեջ հիմնվեցավ: Ընդհանուր առմամբ՝ պատկերը լավ է, բայց... ասիկա շատ հին հարց է. տակավին մեր ժողովուրդին մեջ տեղ չէ գտած հայ դպրոցն իր կարեւորությամբ: Չեն հավնիր, որ առանց նյութական բավարար ներդրումի կարելի չէ լավագույն արդյունքը ապահովել: Կավելցնեմ, որ առանց նյութական վճարումի ուսուցիչը, Բարեգործականը զոհողություն ընեն:

– Նույնը նաեւ այստեղ է. ուսուցիչները խանիցս գործադուլ արեցին: Հիմա դպրոցն ուզում են դարձնել վճարովի: Ձեր կարծիքը:

– Լսեցի ասիկա, բայց ժողովուրդի այս վիճակին մեջը չեմ խորհիր, որ արդար է ասիկա եւ կխորհիմ, թե նույնիսկ երբ ժողովուրդի վիճակը բարելավվի, պետությունը պետք է ստանձնե գոնե մինչեւ միջնակարգի ավարտական դասարաններու ուսուցումը, որովհետեւ դաստիարակությունն ըլլա ընդհանրական եւ ոչ ընտրովի: Այդ սկզբունքը մենք կպահենք Ս. Նահանգներու մեջ:

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ՄԱՅՐԵՆԻ

«Հայախոսական» շարժումը. դեռեւս կազմավորման փուլում է

Հայաստանում ծնվում է նոր շարժում՝ «հայախոսություն» կամ հայերենախոսություն», որի նախաձեռնող խմբի, շարժման մասնակիցների եւ ՀՀ կառավարության առընթեր լեզվի պետական տեսչության աշխատակիցների հանդիպում-խորհրդակցությունը տեղի ունեցավ օգոստոսի 15-ին ՀՀ ֆինանսների նախարարության (որտեղ ժամանակավորապես հանգրվանում է լեզվի տեսչությունը) դահլիճում: Շարժման նախաձեռնողների հուլիսի 25-ին տեղի ունեցած առաջին հավաքին մասնակցել էին գրեթե 50 տարբեր տարիքի եւ մասնագիտության տեր մարդիկ (ուսուցիչներ, ինժեներներ, պարզապես հայոց լեզվի նվիրյալներ): Առաջիկա հավաքին, որ նախատեսվում է անցկացնել օգոստոսի 25-ին, սպասվում է առնվազն կրկնապատկել մասնակիցների թիվը եւ երիտասարդացնել նրանց կազմը: Հավաքին մասնակցելու պայմանավորվածություններ են ձեռք բերված ԱԺ-ի պատգամավորներ Խաչիկ Սաքարյանի եւ Աշոտ Նավասարդյանի հետ՝ ԱԺ-ում գեթ ինչ-որ, թեկուզ ոչ պաշտոնական խմբակցություն «ապահովելու» նպատակով, որը ԱԺ-ում ընդունակ լինի բարձրացնել լեզվի հետ առնչվող խնդիրները (մանավանդ շարժումն առայժմ զուրկ է խոսնակից):

Լեզվի պետական տեսչության պետ, ՀՀ ԳԽ նախկին պատգամավոր Վալերի Միրզոյանը ներկայացրեց խորհրդակցության նպատակը՝ ձեւակերպել, ճշտել շարժման հետագա անելիքները, առաջադրել կարեւորագույն հարցերի որոշակի շրջանակ, որի վրա պետք է աշխատի նախաձեռնող խումբը: Դրանցից են. շարժման անվանումը (նախապես որոշված «հայերենախոսությունը» թերեւս փոխարինել «հայախոսությամբ»), լիազորությունները, կանոնադրության խնդիրը, կազմակերպական ձեւը (ակումբ՞, կազմակերպությու՞ն, թե՞ շարժում, պրն. Միրզոյանը նախընտրելի համարեց վերջինը, ելնելով ՀՀՇ-ի ուսանելի փորձից եւ այն ճկունությունից, որ ընձեռում է այդ անորոշ ձեւակերպումը), նպատակը եւ խնդիրները (շարժման հիմնական նպատակը պետք է լինի ազգը «ետկելը», օտարախոսությունը եւ օտարամոլությունը արմատախիլ անելը, հայերենի թշնամիների դեմ, պրն. Միրզոյանը դրանց շարքին դասեց «Գոլոս Արմենիի» թերթի խմբագրակազմը, բոլոր նրանց, ովքեր այս կամ այն կերպ նպաստում են օտար լեզուների զարգացմանն ու հիմնավորմանը), տասնվողներին եւ թերահավատներին «դարձի բերելը», կարգախոսների հարցը (պահանջվում են գայթուն, գովազդակերտ կարգախոսներ, որ հնարավորին շատ հետեւորդներ ներգրավեն), խորհրդանշանի, շարժման կառուցվածքի խնդիրները (պրն. Միրզոյանի կարծիքով, Հայաստանում գործող կազմակերպությունների մեծ մասը, բազմաթիվ առաջնորդական կառուցվածքը նախընտրած ՀՅԴ-ի եւ ՀՌԱԿ-ի, կրկնեցին Կոմկուսի կենտրոնացված կառուցվածքը), կոլեկտիվ եւ անհատ, հայաստանցի եւ արտասահմանցի անդամների անդամակցության, անդամավճարների, հովանավորների հարցը (առանց ֆինանսական եւ նյութական միջոցների դժվար է շատ բան անել), հիմնադրամի եւ թերթի հիմնադրման (ճիշտ է, այսօր դժվար է թերթ հրատարակել, բայց թեկուզ սահմանափակ տպաքանակով, ոչ պարբերականությամբ, այն անհրաժեշտ է) եւ այլ խնդիրներ:

Այս հարցերի պատասխանները ենթադրվում էր ստանալ ինչպես մինչեւ օգոստոսի 25-ը տեղի ունենալիք աշխատանքային հանդիպումներին, այնպես էլ այս հավաքի ընթացքում:

Պրն. Միրզոյանի կարծիքով, երբեք հայերենի վարկն այնքան ցածր չի եղել Հայաստանում, որքան այժմ, եւ դրանում մեծ է լուսավորության նախարարի նախկին պաշտոնակատար Աշոտ Բլեյանի «ծառայությունը», որի մասին մինչեւ այժմ մամուլում հրապարակված զանազան անճշտ հոդվածները առ այսօր միայն նպաստել են նրա «ժողովրդականության» բարձրացմանը եւ չեն ընդգրկել նրա ամենաանների հանցանքը՝ անգրագիտության խրախուսումը:

Լեզվի տեսչության պետի անառարկելի տոնով արված հայտարարություններից ամենաուշագրավը թերեւս այն էր, թե շարժումը պետք է «հենվի» տեղացի հայերի վրա, քանզի վերջիններս, այլ լեզվի չտիրապետելով, ակամա նպաստում են հայապահպանությանը, մինչդեռ գիտուն հայը խորթանում, նույնիսկ թշնամանում է իր լեզվին:

Վերջում պրն. Միրզոյանը եւս մեկ անգամ ներկաների ուշադրությունը հրավիրեց այն «արհամարհական» վերաբերմունքի վրա, որին այսօր «արժանանում է» հայոց լեզուն, վկայակոչելով այս ու այնտեղ աչքի զարնող օտարալեզու ցուցանակներն ու գովազդները, հայտարարությունները, որոնց վերաբերյալ քաղաքապետը որոշում է ընդունել դեռեւս մայիսին, որը սակայն չի գործում: Նրա կարծիքով, օգտակար կլիներ «լեզվի մաքրության օր» ամենամյա միջոցառումների անցկացումը, որի ընթացքում հատուկ «սանիտարական» մի կառույց («Դրո», «Հրո» կամ «Բրո», անվանումը էական չէ) կզբաղվի ցուցանակների, գովազդների հայերենացման ուղղված գործողություններով (գործողությունների շրջանակը կարող է բազմազան լինել, գիտական հոդվածներից մինչեւ ուժային գործողություններ), ներառյալ օտարալեզու ցուցանակների անվերադարձ ոչնչացումը «պոկելու եւ քանդելու» ճանապարհով:

Կիսելով հանդերձ նոր ձեւավորվող շարժման եւ նրա ղեկավարների հայերենանպաստ մտահոգությունները, ավելորդ չենք համարում նշել, որ պրն. Միրզոյանի ուռճ ավելի խաղ վիճահարույց ելակետներ, երբ դրանք ի կատար ածվեն, ավելի շուտ կվերակենդանացնեն տխրահռչակ «պոլշեւիկյան հեղափոխության» ավանդույթները, որի նորագույն դրսեւորումները ճաշակեցինք ոչ հեռու անցյալում, երբ ավերեցին մեր կյանքի բազմաթիվ բաղադրատարրեր (հիշենք թեկուզ բազմաչարչար ՀԱԷԿ-ը, «Նաիրիտը»), որոնց փոխարեն, ցավոք, այդպես էլ ոչինչ չկառուցվեց: Այնպես որ, գործողությունների անցնելուց առաջ շարժման մասնակիցները, հուսով ենք, «յոթն անգամ կչափեն» դրանք այն մտահոգությամբ, որ հայոց լեզվի վարկը էլ ավելի չտուժի, քանի որ ցանկացած ազդեցություն հակազդեցություն է ծնում: Եւ առհասարակ, ժամանակը չէ՞ չափավորելու ազգը «յուրայինների եւ թշնամիների» բաժանելու ոգեւորությունը...

ԱՆԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԵՆ

Էժան գնով հավի ճտեր:
Հեռ. 643054

◇

500 քառ. մետր տարածությամբ հողամաս-այգի Չորաղբյուրի 2-րդ զանգվածում:
Հեռ. 581841:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

միջազգային

Արեւելյան Սլավոնիան անմիջապես սահմանակցում է ՀՄՀ տարածքի հետ: Սերբ ազգաբնակչությունը այստեղ զգալիորեն անեց մի քանի ամիս առաջ գրավված Արեւմտյան Սլավոնիայից փախստականների ներգաղթի հետեւանքով: Արեւելյան Սլավոնիան հարուստ գյուղատնտեսական երկրամաս է, եւ ամենակարեւորը, որ այնտեղ նավթ կա: Նախկին Սերբիայում Բոսնիայում բոսնիացի սերբերի առանձին պետություն, ինչպես նաեւ բոսնիացի մահմեդականների պետություն ստեղծելու մասին: Կացությունը բարդանում է նաեւ այն պարագայով, որ մինչեւ այժմ միջազգային ընկերակցությունը դեռեւս չի մշակել մի միասնական դիրքորոշում նախկին Հարավսլավիայի հակամարտության շուրջ: Այսպես, եվրոպական տերություններ պատասխանը: Մի շարք տեսաբանների կարծիքով, Ֆրանսիո Թուջմանը՝ Վաշինգտոնի, Բոննի եւ Անկարայի ճնշման տակ մերժեց Մոսկվա այցելելու Ելցինի հրավերը: Նրա հրաժարումից համարյա անմիջապես հետո ԱՄՆ-ը առաջարկեց խաղաղ կարգավորման իր նոր ծրագիրը: Ըստ նոր ծրագրի, ենթադրվում էր փոխարինել «կապույտ սաղավարտներին» բոսնիական կառավարու-

ԲԱԼԿԱՆՆԵՐ

Արեւելյան Սլավոնիան՝ Բելգրադի եւ Զագրեբի շահերի ծիրում

…ջական Կրաինայի ներումի մոտ 80 տոկոսը հենց այստեղ է կենտրոնացած. լավագույն հողատարածություններ, գործարաններ, խոշոր ֆաբրիկներ: Դիտորդների կարծիքով, Արեւելյան Սլավոնիայի դիմադրությունը հեշտ չի լինի կոտրել: Եւ երբ Բելգրադը իրեն «զուտ» պահեց Սերբական Կրաինայի վրա խորվաթների գրոհի ժամանակ, ապա նա միանգամայն այլ դիրք է գրավում Արեւելյան Սլավոնիայի նկատմամբ: Գնահատելով վերջին իրադարձությունները, արեւմտյան շատ վերլուծողներ հանգել են այն հետեւության, որ հավանորեն Զագրեբի եւ Բելգրադի միջեւ ինչ-որ պայմանավորվածություն գոյություն ունի: Արեւելյան Սլավոնիան անհամեմատ ավելի շահավետ է Բելգրադի համար ռազմավարական տեսանկյունից, քան Սերբական Կրաինան: ՀՄՀ-ի համար Արեւելյան Սլավոնիային հսկելը կնշանակի հսկողություն սահմանել Դանուբի վրա, որով այժմ անցնում են միջազգայնորեն ճանաչված սահմանները ՀՄՀ-ի եւ Խորվաթիայի միջեւ: Իսկ խորվաթներն էլ նվաճելով Սերբական Կրաինան, կարեւորագույն երկաթուղային հանգույց ձեռք բերեցին, ինչպես նաեւ հսկողություն սահմանեցին դեպի Ադրիատիկը գնացող նավթամուղի նկատմամբ: Ենթադրություններ են արվում նաեւ, որ կողմերի միջեւ ձեռք է բերվել պայմանավորվածություն խոսք ճնշողության ենթարկեցին Զագրեբին, Ռուսաստանի ԱԳՆ-ն իր հայտարարության մեջ նշեց, որ գրոհը Կրաինայի վրա հարված հասցրեց խաղաղարար ջանքերին: Բորիս Ելցինը հայտարարեց, որ խորվաթների գրոհը պատերազմի եզրին հասցրեց Բալկանները: Իսկ ԱՄՆ վարչակազմը միանգամայն զուսպ արձագանքեց խորվաթների գրոհին. նախագահ Քլինթոնը իր մտահոգությունն արտահայտեց նախկին Հարավսլավիայում պատերազմի ծավալման առիթով: Սակայն միաժամանակ նա խորվաթների գործողությունները ներկայացրեց իբրեւ Բիհաչի վրա սերբերի գրոհի թյան կողմից հանդես եկող զորամիավորումներով: Առաջ քաշելով այս առաջարկը, Վաշինգտոնն ընդգծեց, թե շահագրգռված է պաշտպանել բոսնիացի մուսուլմանների կառավարության շահերը: Այդ ծրագիրը չի ճանաչում ՀՄՀ-ի հետ համադաշնության որեւէ ձեւի մեջ մտնելու բոսնիացի սերբերի իրավունքը: Միանգամայն կասկածելի է, թե «Շփման խմբի» մնացյալ անդամները համաձայնեն ամերիկացիների այս եւ մյուս առաջարկություններին:

ՍՈՒՍԱՆՆԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ,
ՆՏ

ԹԵՀՐԱՆ

Գերմանիան բարձր է գնահատում տարածաշրջանում Իրանի վարած խաղաղականությունը

Նախագահ Ռաֆսանջանին ընդունեց Իրանում Գերմանիայի Ֆեդերատիվ Հանրապետության նոր դեսպանին: Ըստ Իրանի ռադիոյի հաղորդագրության, զրույցի ընթացքում Ռաֆսանջանին Իսլամական հեղափոխությունը պատմության մեջ մի նոր երեւույթ համարեց, որի ճշմարտացիությունը չի ցանկանում ընդունել Ամերիկան: Իրանի նախագահի ասելով, եվրոպական երկրների դեսպանները պետք է ջանքեր չխնայեն իրենց երկրների ժողովուրդներին Իսլամական հեղափոխության խաղաղականությունը ներկայացնելու համար, որպեսզի նրանք այն խեղաթյուրված չհասկանան եւ չհետեւեն Ամերիկային: Նա Իրանի հանդեպ Ամերիկայի էմբարգոն բացասական քայլ համարեց եւ այդ խաղաղականության դեմ եվրոպական մի շարք երկրների, այդ թվում Գերմանիայի ցուցաբերած հետեւողական դիրքորոշման համար իր երախտագիտությունը հայտնեց: Ըստ Ռաֆսանջանին ասաց, որ երկու երկրների միջեւ համագործակցությունը եւ փոխհարաբերությունները պետք է զարգանան ճիշտ եւ անկեղծ հիմքերի վրա:

Գերմանիայի դեսպանը հայտնեց Իրանի վարած խաղաղականությանը համակարծիք լինելու մասին եւ բարձր գնահատեց հատկապես տարածաշրջանի երկրների՝ Տաջիկստանի, Աֆղանստանի եւ Ղարաբաղի խնդիրների կարգավորման եւ օգնություն ցույց տալու գործում նրա դիրքորոշումը: Ս. Գ.

Էստոնիան զարգացնում է հարաբերությունները Իրանի հետ

«Թեհրան թայմզ» թերթի հուլիսի 30-ի համարում տպագրված ԻՌՆԱ գործակալության լրատվության համաձայն, Ֆինլանդիայում Իրանի Հանրապետության դեսպան Ալի Մահմուդին, որը միաժամանակ հավատարմագրված է նաեւ Էստոնիայում, իր ծառայության ժամկետի ավարտի առնչությամբ հանդիպել է Էստոնիայի նախագահ Լեննարդ Մերիին: Հանդիպման ընթացքում նախագահն իր երկրի ցանկությունն է արտահայտել զարգացնել երկկողմանի հարաբերություններ խաղաղականության, տնտեսության եւ մշակույթի բնագավառներում: Գնահատելով Իրանի կեցվածքը գլոբալ հարցերի շուրջ, նա ընդգծել է այն միտքը, որ Իրանի Հանրապետությունը հզոր պետություն լինելով, կարողացել է հաղթահարել մի շարք խնդիրներ:

Դեսպան Ալի Մահմուդին հանդիպել է նաեւ Էստոնիայի վարչապետի, արտգործնախարարության, էկոնոմիկայի նախարարության եւ առեւտրի պալատի ներկայացուցիչների հետ, ուր քննարկվել են ինչպես խաղաղական, տնտեսական, այնպես էլ խորհրդարանական եւ միջազգային հարաբերությունների զարգացման տարբեր հարցեր:

Ընդգծելով ակտիվ եւ ուղիղ կապերի հաստատման կարեւորությունը, Էստոնիայի վարչապետը ողջունել է Տալլինում իրանական ապրանքների ցուցահանդեսի բացումը, հույս հայտնելով, որ հետագայում Իրանի մասնավոր սեկտորը նշանակալի ներդրումներ կկատարի Էստոնիայում:

Խոսելով միջազգային ասպարեզում թեժ կետերի առկայության շուրջ, կողմերը իրենց մտահոգությունն են արտահայտել հատկապես Բոսնիայում սրված հակամարտության վերաբերյալ եւ կոչ արել համաշխարհային կազմակերպություններին հնարավոր ամեն ինչ անել խաղաղ լուծում գտնելու եւ տարածաշրջանում անվտանգությունն ապահովելու համար:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հարգելի բաժնետիրական ընկերություններ, գործարար շրջանակներ եւ առեւտրականներ: Իրանի «Փիշան» բաժնետիրական ընկերության (կազմակերպության) նախագահ պրն. Հուսեյն Լոթֆին, որը առեւտրի, սննդամթերքի, հագուստեղենի, կենցաղային եւ տնտեսական ապրանքների առաքումների ասպարեզում աշխույժ գործունեություն է ծավալում, այժմ գտնվում է Երեւանում: Ուստի ցանկացողներից խնդրվում է երկխոսության եւ պայմանագիր կնքելու համար դիմել Իրանի ցուցահանդես, թիվ 14 տաղավար, կամ հյուր. «Էրեբունի», 609 սենյակ: Հեռ. 56-49-93, ժամը՝ 8:00-11:00:

ՌԱԶՄԱԿԱՆ

«Անտեսանելի» նավեր. Դրանք աներեւակայելի էին նույնիսկ նավապետ Նեմոյի համար

Պարսից ծոցի պատերազմը հաղթարշավ դարձավ ամերիկյան F-117A «անտեսանելի» ռազմօդանավերի համար: Բայց քչերը գիտեն, որ Իրաքի պատերազմում առաջին անգամ կիրառվեցին նաեւ ռազմանավեր, որոնք չէին անդրադարձնում հակառակորդի լոկատորների ազդանշանները:

«Սթելս» ծրագրի մասին, որը ճառագայթակլանիչ նյութերի, հատուկ տեխնոլոգիաների եւ իրանի անսովոր ձեւերի քնորհիվ կարողանում էր ինքնաթիռն անտեսանելի դարձնել ռադարների համար, սկսեցին խոսել վաղուց՝ 20 տարի առաջ: 80-ական թթ. կեսերին, երբ ավարտվում էին «Լոկիդ» ֆիրմայի F-117A «թռչող ուղղակաների» եւ «Նորթրոպ» ֆիրմայի B-2 օդանավերի փորձարկումները, Պենտագոնի տեխնիկական առանձնացումներում ռադարները «մթնելու» ունակությունը դարձավ նոր սերնդի կործանիչների պարտադիր բնութագիր:

Երբ «անտեսանելի» ինքնաթիռների ծրագրերի համար արագորեն գտնվեցին եւ փողեր, եւ կապալառուներ, ապա նավերի քողարկման համար «սթելս» տեխնոլոգիայի կիրառման գաղափարը երկար ժամանակ չէր ընկալվում: «Անտեսանելի» նավի ամերիկյան նախագիծը հույժ գաղտնի էր պահվում մոտ 8 տարի. 80-ական թթ. սկզբներին կառուցված «Սի Շեդոու» մոդելը Սան Ֆրանցիսկոյի իր բարձական նավահանգստից դուրս էր գալիս միայն գիշերները: Այդ նավի արագությունը ընդամենը 13 հանգույց է: Ի դեպ, դրա ինժեներները չէին էլ ձգտում մեծ արագության: Կարեւորը նավաշինության մեջ «սթելս» տեխնոլոգիաների տարբերակների մշակումն էր:

Արդեն անցյալ տասնամյակի վերջերին, Իրաքի ծովային շրջափակման ժամանակ, անտենաները, արձակման կայանները եւ լոկատորի վրա «լուսավորվող» նավերի մյուս մասերը դաշնակցային զորքերի կողմից ծածկված էին ճառագայթակլանիչ նյութերով: Իսկ ԱՄՆ-ում արդեն շարք էր մտել «Արլեյ Բերք» դասի 3 «ուղղական» էսկադրային ականակիր: Ծրագրվում է կառուցել այդ դասի 26 նավ:

Նոր ականակիրը արտաքուստ սովորական ռազմանավ է, միայն թե ունի իրանի առավել սահուն շրջագծեր, իսկ անտենաները, լոկատորները, ընդանոթները ու տախտակամածի կառույցները քիչ են: «Արլեյ Բերք» դասի նավերում փոստորեն բոլոր հրթիռակայանները տախտակամածի վրա են եւ նախատեսված են ուղղահայաց հարձակման համար, ինչպես սուզանավերում: Անդրադարձված ազդանշանի նվազեցման նպատակով հետակայանի առջեւի աշտարակը ամեն կողմից հարթեցված է, իսկ լոկատորների անտենաներ առհասարակ չկան: Ավելի ճիշտ, դրանք թաքցված են նավի վերնամասում:

Գիտնականների կարծիքով ինքնաթիռի եւ նավի արտաքին շերտի մակերեւույթի վրա բացի հակառակորդի լոկատորների ազդանշանների դեմ պայքարի միջոցներից, կարելի է տեղավորել տեղեկատվության ընդունման ու վերամշակման սարքեր: «Ինտելեկտուալ ծածկույթը» կգործի այնպես, ինչպես գործում են մարդու մաշկի նյարդային ռեցեպտորները: Դրանցից ստացվող ազդանշանները կմշակվեն համակարգչով եւ տեսանելի պատկերի ձեւով կհաղորդվեն նավապետ նավավարին: Իրանի եւ ծածկույթի մեջ կարելի է «թաքցնել» նաեւ սարքավորումների մեծ մասը: Ապագա հրթիռակիրների տախտակամածում նախատեսվում է ոչինչ չթողնել, բացի նավապետի խցիկից եւ հրթիռների արձակման հորաններից: Բայց դրա կենսագործմանը խանգարում են ոչ միայն զուտ տեխնիկական ու ֆինանսական դժվարությունները, այլեւ նավատորմի ավանդույթները:

Այսօր «սթելս»-տեխնոլոգիայի տարրերը հետագնդային նավեր ստեղծելիս կիրառվում են բազմաթիվ երկրներում. իտալական «Մաար-5» էսկադրային ականակիրը եւ ճապոնական «Յոկոսուկան», բրիտանական «Նորֆոլկ» ֆրեգատը, օդային բարձիկով շվեդական «Սմյուգե» նավակները եւ այլն:

ԽՍՀՄ-ը եւս անմասն դիտորդ չի եղել: Ավելին, նա առաջին երկիրն էր, որի ստեղծած ռազմանավում կիրառվել են «սթելս»-տեխնոլոգիաներ: «Կիրով» հածանավի հայտնվելը ցնցեց արտասահմանցի զինվորականներին, զգացվում էր նավի ռադիոլոկացիոն պաշտպանության առկայությունը: Նավում մարմնավորվել էին այն լուծումները, որոնք ավելի ուշ ի հայտ եկան «Արլեյ Բերք» դասի էսկադրային ականակիրներում, թեք վերնակառույցներ, ուղղահայաց արձակման հորաններ, կոմպոզիտային նյութեր, «ծածկված» հրետակայաններ: Բայց դրանից հետո Ռուսաստանում «Սթելսի» կիրառմամբ որեւէ նոր նախագիծ չի ռեալիզացվեց: Չարաբաստիկ «Պյոտր Վելիկի» հածանավը, որը «Կիրովի» դասից էր եւ արդեն մոտ 90 տոկոսով պատրաստ էր, մինչեւ օրս գտնվում է նավաշինարանում եւ, հավանաբար, երբեք էլ չի կառուցվի: «Անտեսանելի» նավերին առնչվող ռուսաստանյան մյուս մշակումները մնացել են թղթի վրա եւ համարվում են պետական գաղտնիք:

«ԿՈՄՍՈՄՈԼՍԿԱՅԱ ՊՐԱՎԴԱ»

digitised by A.R.A.R.@

Մշակույթ

Երեւանյան թատերական տարածքում խաղացանկը կարիք ուներ նման ոգեւորության: «Հանդիսատեսին ուզում ենք վերադարձնել այն կյանքը, որ մերն էր ու որի մեջ բարոյականություն ու սեր կար: Բոլոր ժամանակներում նախադեպական նախապատվությունների գերի ենք եղել: Քաղենական մեր փոխհարաբերությունները այսօր էլ խանգարում են մեզ ապրել», Զորայր Խալափյանի արձակն, որն երեւի արդյունք է համատեքստի մեջ ավելի շատ բան ասելու ինչ տեղավորելու ձգտման: Գործող յուրաքանչյուր կերպար իր տեսակին հատուկ նուրբ ուռվածքներ ունի, որ բեմադրիչի դիպուկ տեսողության արդյունք է: Մանկատանը մեծացած Վարդանը նույնիսկ բայլամանի մեջ մասնում է ծնողների քնքշանք-արբանքներից զուրկ լինելը: Կամ ասենք, լեյտենանտ Գեւորգյանի համար սաղոսները բաշկինակով դան-Լեւոն Մկրտչյան, Խոսիկ-Ֆենիքս Խաչատրյան): Բայց այս ազատ-համարձակի մեջ չափի զգացումը չի խախտվում եւ արդյունք է ոճախոսական խոսք հսկողության: Ներկայացումը դրոշմված է երգերով: Նույնիսկ տպավորություն է ստեղծվում, թե Ռուբեն Հախվերդյանի երգերը (հատկապես «Մեր սիրո աստղը» ու հատկապես գրկախառնության տեսարանում) գրված են հենց այս բեմադրության համար: Ու

«Սիրո տարբեր նվագները» Արիոնի բեմում

Ոսպո՞վ եք կողքից մի քիչ ձեզ նայել, տեսնել ձեր խաղաղականությունից ու մեծ-մեծ խնդիրներից հեռու «տնական» նկարագիրը: Երեւանյան թաղի կենցաղահոգեբանական մթնոլորտի աշխույժ ներկայացումը, Ռուբեն Հախվերդյանի լավագույն գտնված երգերի զուգակցմամբ, Զորայր Խալափյանի «Պաստր» վիպակի հենքի վրա ստեղծված «Սիրո տարբեր նվագներ» 2 գործողությամբ դրամով, ոճախոսական, նկարչական միջամտություններով մեր կյանքը մեզ է հրամցնում Էդգար Էլբակյան «Արիոն» թատրոնը:

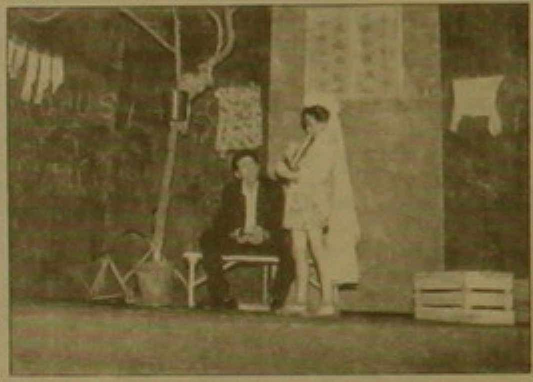

ծակին «Արիոնի» անդրադարձը այսպես բացատրեց թատրոնի գեղարվեստական ղեկավար եւ բեմադրության հեղինակ Արմեն Էլբակյանը: Նրա ասելով, բնիկ երեւանցին կարոտ ունի իրեն բնից տեսնելու, այնինչ երեւանցիների մասին քանի՞ ֆիլմ է նկարվել, քանի՞ բեմադրություն արվել: «Հայոց թատրոնը ազգային դրամատուրգիա ունի է ներկայացնի, իսկ մեր դրամատուրգների մեծ մասը լռել է»: Սա, իհարկե, առանձին ու լուրջ խոսակցության նյութ է, եւ չխորանալով, դարձյալ փաստենք, որ 60-ականներից սկսած Խալափյանի արձակը թատրոնի եւ կինոյի գործիչներին շարունակում է հրապուրել («Մեր թաղի մարդիկ», «Սոֆի», «Հրաշք երեխա», «Թրենի», «Ուրտե՞ղ էիր, մարդ աստծո»): Բեմում բազմաղեն, նաեւ հնչողությամբ չմաշված հարցեր են արծարծվում. երիտասարդության խնդիրներից մինչեւ անազատություն ու ազատությունների խորհրդանիշ Տայիկնի հետ կարոտաբաղձ համեմատություն, անվճռական հայրք սեփական ճակատագրին, կեղծ բարեպաշտությամբ նախշված բարոյականի հանդերձանք, նաեւ բարոյական չգրված օրենքների բաղեցիների պահպանվող պատվախնդրություն, տղամարդ լինելը չիրենց անընդհատ չափվող-ստուգվող մենքնակետ, հարեւանների անբաժան հետաքրքրասիրությունների մեջ եփվող բամբասանք-ենթարկումներ, երջանկության որոնում եւ այլն, եւ այլն: Խոսք «հայկական» այս խնդիրները կան, ու լավ է, որ դրանք ներկայացվում են հաճախ դիպուկ գտնված բեմական լուծումներում: Բայց տեսանելի է նաեւ բազմաճյուղ ու կարծրացած այս հիմնախնդիրներին մակերեսային մոտե-

փայլեցնելը բնական բնութագրական ուռվածքն է: Զգեստների նկարչի (Աննա Բաշխյան) նուրբ միջամտություն էլ կա. «սովորական», առօրյա հագուստների մեջ Իֆիբիր անունից փախչող ու նաեւ հուսալքության դաշի մեջ անունին կառչող Գուրգենի («Ինձ Իֆիբիր ասեք ես փոքր մարդ եմ, ինձ ոչ ոք չի սիրել») կերպարը բերի կլիներ առանց գլխարկի ու մանավանդ կանաչ փողկապի: Բայց սրացված, ծայրահեղ անբնական է մոլկան Աղունին այդքան շատ հագցնելը: Նկարչական ձեւավորումն էլ (Արեն Բաբայան) ճաշակով ու քիչ միջոցների օգտագործմամբ զուսպ է: Ողջ բեմադրությունն ավելորդ հերոսականությունից զերծ է, չնայած անսամբլային այս ներկայացման մեջ բոլորն էլ հերոսներն են: Բավականաչափ շնորհալի երիտասարդ դերասանական կազմի գոյությունը 1,5 տարվա պատմություն ունեցող թատրոնի աշխատանքի մասին է խոսում: Դերասանները գործում են ազատ, համարձակ, հաճախ կերպարն ամբողջացնելու մեջ անբերի (Գեւորգյան-Վաստար Հակոբյան, Իֆիբիր-Հակոբ Հակոբյան, Աշխեն-Մարգարիտ Խաչատրյան, Լիդարիս-Աշոտ Ստեփանյան, Ահարոն-Արմեն Բաբաեղյան, Վար-

հենց այս խոսք «համապատասխանեցված մթնոլորտն» է ստիպում նկատել, որ սովորական կռվի տեսարանը «Եղիր հեզ, բարող եզ» երգով զուգակցելն այնքան էլ ճիշտ չէ: Երբ դրինսի ձգձգվածությունը մի քիչ սեղմվեր, խստությունից ներկայացումն ավելի կշահեր: Բայց հանդիսատեսը դա հեշտությամբ մոռանում է վարագույրի փակվելուն նախորդող տեսարանում, որտեղ երջանկությունը թեկուզ չկայացած, թեկուզ դատապարտված, մեզ այցի է գալիս ու չի վերջանում... թեկուզ արբանի երազներում: Իսկ վարագույրի վրա մանկության խաղալիք հայելու շողն է:

Դիտելու արժանի այս ներկայացումը հաջողվել է նաեւ հանդիսատեսի հետ: Երեւանյան խոսք շոգը դահլիճում որեւէ տեխնիկական միջամտությամբ չէր մեղմվել, բայց եւ հանդիսատեսի դժգոհություն չկար: Երբ չասենք, որ տարբեր սերնդի հանդիսատեսը հետաքրքրության իր շրջանակի համար այստեղ սնունդ էր գտել, ապա դիմենք բեմադրիչ Արմեն Էլբակյանի խոսքին. «Թատրոնը սկսվել է հրապարակից: Այսօր հրապարակում խաղալը կարող է մի քիչ տարօրինակ, մի քիչ չհասկացված լինել: Աշխատում ենք հրապարակի մտածողությունը չկորցնել` ներկայացումը բոլորի համար անել»: Ի դեպ, թատրոնի գեղարվեստական ղեկավարը նշեց, թե իրենց խաղացանկն ընդհանրապես «բոլորի համար» ուղղվածություն ունի: Սեպտեմբեր-հոկտեմբերին «Արիոնը» նոր պրեմիերայով կողջունի իր հանդիսատեսին. Սունդուկյանի «Քանդած օջախ» ներկայացումը նվիրված է հետագոյում մասնակցել նախատեսվող սունդուկյանական օրերին:

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

ԵՐԳԻ ՄՐՑՈՒՅԹ

Արման Մաղաքյանը նոր անունով ներկայացավ «Յալթա-Մոսկվա-95» փառատոնին

Օգոստոսի 15-ին սկսվեց «Յալթա-Մոսկվա. տրանզիտ-95» երգի միջազգային փառատոնը: Այն այս տարի հոբելյանական է` թվով 10-րդը: Փառատոնի կազմակերպիչներն են «Կվինտա» ստեղծագործական միավորումը եւ ռուսական հասարակական հեռուստատեսությունը: Թվով 20 մասնակիցների շարքում 18-րդը մեր հայրենակից Արման Մաղաքյանն է, որն այս փառատոնին համենայնդեպս մեզ համար ներկայացավ Էլբրուս բեմական նոր` դեռեւս անհասկանալի անունով: Նրան առիթ ենք ունեցել ճանաչելու «Ասուպ-94»-ին, որտեղ Արման Մաղաքյանը դեբյուտ կարգում Հատուկ ասուպ շահեց: Օգոստոսի 15-ին մրցույթի առաջին օրը, երգիչների ներկայացրած «Ռետրո շլյագեր» մրցույթի մնացած օրերի տարբեր ոճերի եւ դպրոցների մրցելույթներով դեռեւս հարատեւելու ու ամբողջանալու է, իսկ արդյունքները խիստ հեղինակավոր եւ «ժողովրդական» ժյուրին կամփոփի ելույթներից 3 օր հետո միայն: Դե ինչ, հուսանք, որ Արման Էլբրուս անունը ոչ միայն անծանոթ չի մնա, այլեւ կողմնկցվի հանդիսատեսի ջերմ ծափերով ու կարժանանա ժյուրիի ուշադրությանը:

ԱՍՈՒԼԻՍ

Հակոբ Մովսես. «93-ից նկատելի է մշակույթի կորի վերընթաց»

Մեր թերթի երեկվա համարում համառոտ ներկայացրել էինք օգոստոսի 15-ին մշակույթի նախարար Հակոբ Մովսեսի` Ֆիլհարմոնիայի փոքր դահլիճի բարում տված ասուլիսն ընդհանուր գծերով եւ խոստացել, որ այսօրվա համարում կանդրադառնանք դրան ավելի մանրամասն: Նախ` տեղեկացնենք, որ ասուլիսի հրավիրված լրագրողներիս սկզբում համերգային մի ծրագիր հրամցվեց: Ազգային ֆիլհարմոնիկ գործակալության նախագահ Լեւոն Մովսիսյանի խոսքից դատելով, հասկացանք, որ ներկայացվող «Տկզար» եւ «Հրաշք» խմբերը մասնակցելու են սեպտեմբերին Մոսկվայում կայանալիք հայ մշակույթի օրերին: Չմանրամասնելով` այնուամենայնիվ երկու հարցում. Մոսկվայում մեզ ներկայացնող առաջին խմբի բեմական արտաքինը արդյո՞ք գավառային իր մատուցման մեջ անչափ տխուր չէ, կամ անհայտ տարանդավոր 2-5 տարեկան երեխաների («Հրաշք») բեմական խումբը ծայրահեղ արհեստական, անբնական երանգներով կարո՞ղ է հրապուրել որեւէ մեկին:

Հիմա չշեղվելով դառնանք էականին. մեր երեկվա լուրի մեջ հաղորդել ենք, թե մշակույթի նախարարությունում տեղ գտած կառուցվածքային փոփոխությունները նախարարության հետաքրքրությունների շրջանակում են. կրոնի, հուշարձանների պահպանության, երիտասարդության ու սպորտի վստահված նոր ոլորտներում կույրի պես խարխափելու խոչընդոտ չկա: «Սա մատից ծծած գաղափար չէ, աշխարհի շատ երկրների փորձն է, որ ներմուծվել է Հայաստան», տեղեկացրեց պարոն նախարարը: Ինչ վերաբերում է մշակույթի նախարարության վարած քաղաքականությանը, ապա այն 93-ից սկսած ընդգծված բարձրացրել է մեր մշակութային կյանքի կորը, ինչի արդյունքն է այդ կյանքի` բավական ռիթմիկ բաբախող զարկերակը, որ 93-ից նմանություն է հիշեցնում 85, 75 թթ. մշակութային կյանքին: Պարոն նախարարի ասելով, չնայած հետ ենք մնում ֆինանսական նորացում պահանջող կինեմատոգրաֆի բնագավառում, բայց ընդհանուր առմամբ` մշակույթի ներկան «ելման վիճակի մի ֆիքսացիա է», վկան` «միջազգային ասպարեզում երեւալու մեր եզակի հաջողությունները»: Նախարարությունը տեսական 3 տոկոս լրավճարից բացի միշտ արժանացել է կառավարության լրացուցիչ ֆինանսական հատկացումներին` «Բրավո Արմենիայի», Բոխումի նման կարեւոր միջոցառումների ժամանակ: Պարոն Մովսեսը լրագրողների` նախարարության աշխատանքը լուսաբանող հոդվածները ընդհանուր առմամբ դրական գնահատեց` հեռու քաղաքականացված երանգավորումներից: Նա տեղեկացրեց նաեւ, որ շուտով նախարարության կազմում կգործի մամլո ծառայությունը:

«Մեծ տեղաշարժերը դժվար դարմանելի հետք են թողնում առաջին հերթին թատրոնի վրա», ասաց ասուլիսին ներկա մշակույթի առաջին փոխնախարար Անելկա Գրիգորյանը: «Նախարարության խնդիրն է եղել պահպանել այն, ինչ կա»: Նրա ասելով, այս տարի պետական ֆինանսավորում տրվել է 16 բեմադրությունների համար, իսկ դրանից օգտվել են ոչ միայն պետական թատրոնները: «Մշակույթի նախարարությունում տեղ գտած խնդիրները սովոր ենք վերագրել անցումային շրջանին: Կուզեի ասել, որ թատրոնի խնդիրը տասնամյակների հնություն ունի, եւ ավելի շուտ բարոյահոգեբանական առողջացման, քան ֆինանսական ներդրումների կարիք ունի»: Ստեփան Լուսիկյանը ներկայացրեց, որ Մոսկվայում անցկացվող մշակույթի օրերից հետո, նման միջոցառում կկազմակերպվի նաեւ Իրանում: Սեպտեմբերի 26-ին Թեհրանում կբացվի հայ մշակույթի շաբաթ` ֆիլհարմոնիկի մասնակցությամբ եւ «Հայ կերպարվեստի գլուխգործոցներ» ցուցահանդեսով: Այնուհետ` Իրանի երգչախմբի եւ նրանց կերպարվեստը ներկայացնող մի ցուցահանդեսով Երեւանում կկայանան Իրանի մշակույթի օրեր, ըստ կնքված միջպետական պայմանագրի:

Հարցին, թե վարչապետի` Հայֆիլմին խոստացված ֆինանսական հատկացումն իրականանո՞ւմ է, նախարարի կինոյի գծով տեղակալ Միխայել Ստամբոլցյանը տեղեկացրեց, թե քայլ առ քայլ այն շոշափելի է դառնում, իսկ մեկ շաբաթից ստուդիայի տանիքի վերանորոգմանը տրվող միջոցները տեղ կհասնեն: Նա հատկապես կարեւորեց տեխնիկական վերազինման հարցը, որը բանակցությունների փուլում է: Մտահոգության դաշտում է նաեւ մեր ներկայությունը փառատոներին, կինոշուկաներին: Պակաս կարեւոր չէ նաեւ մասնագետների պատրաստման հարցը, եւ աշխատանք է տարվում, որ ՎԳԻԿ-ում եւ ԼԻԿԻ-ում, նաեւ` եվրոպական որոշ դպրոցներում հանրապետությունից ուսումնառության ուղարկվեն: Մինչեւ տարվա վերջ պատրաստ կլինեն արտադրության մեջ գտնվող 3 լիամետրաժ եւ 5 կարճամետրաժ ֆիլմերը: Ինչ վերաբերում է ֆիլմերի վաճառքին, ապա դեռեւս դժվար է ընդունված կինոշուկա թափանցելը: «Բայց մենք այնտեղ փորձում ենք ոտքի տեղ անել», հավաստիացրեց պարոն Ստամբոլցյանը: Ա. Հ.

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Ռուսական գեղանկարչության ցուցահանդես Բոննում

Օգոստոսի 7-13-ը Բոննում, Արվեստների դաշնակցային ցուցասրահում անցկացվեց Սանկտ Պետերբուրգի ռուսական թանգարանի գլուխգործոցների ցուցահանդեսը: Ցուցադրանքն ընդգրկում էր վերջին 5 հարյուրամյակների ռուսական կերպարվեստի լավագույն նմուշները` սրբապատկերներից մինչեւ ժամանակակից արվեստ: Գերմանիայի հանրության համար, որը նախկինում ռուսական մշակույթի հետ հաղորդակցվելու խիստ սահմանափակ հնարավորություն ուներ, այս ցուցահանդեսը մեծ իրադարձություն էր: Ինչպես նշում է «Դոյչլանդ» հանդեսը, ցուցադրանքի 450 նմուշները պատկերացում էին ստեղծում ռուսական կերպարվեստի բոլոր ուղղությունների մասին:

Բոննի ցուցահանդեսը երրորդն էր «Մեծ հավաքածուներ» շարքից: Ավելի վաղ այստեղ ցուցադրվել էին Նյու Յորքի ժամանակակից արվեստի թանգարանի եւ Նեապոլի Ազգային հնագիտական թանգարանի հավաքածուների նմուշներ, բայց դրանք ընդգրկում էին սահմանափակ ժամանակաշրջաններ եւ լիակատար պատկերացում չէին տալիս ազգային մշակույթների մասին: Բոննի Արվեստների դաշնակցային ցուցասրահի գլխավոր տնօրեն Պոնտուս Հուլտենին հաջողվել էր գործերի ճիշտ ընտրության

Լեւիցկի. «Ազնվական օրիորդների դիմանկարը». 1770 թ.

միջոցով վերարտադրել ռուսական թանգարանի ողջ բազմազանությունը:

Կտավների ժամանակագրական հաջորդականությունը այցելուներին հնարավորություն էր տալիս հետեւել ռուսական արվեստի պատմության ընթացքին: Ցուցադրված էին ժամանակավորապես Նովգորոդի, Պսկովի եւ Մոսկվայի խիստ արժեքավոր սրբապատկերներ, Լեւիցկու «Պալատական աղջնակները» (մոտ 1770 թ.) կտավը, Նիկիֆոր Կոպիլովի «Ռուսական ձմեռը» (1827 թ.), Ռեպինի, Պրյանիշնիկովի, Արխիպովի եւ այլոց համահայտ կտավները: Ռուսական նեոկլասիցիզմը, սիմվոլիզմը, մոդեռն արվեստը ներկայացված էին Վրուբելի եւ Նեստերովի գործերով: Ավանգարդիստներ Կանդինսկու եւ Մալեւիչի ստեղծագործություններում նկատվում է ավանգարդի կապը ինչպես ռուսական ժողովրդական արվեստի, այնպես էլ արեւմտյան միտումների հետ: 1920-ական թթ. «բանվորագյուղացիական» արվեստի նմուշ է Ալեքսանդր Դեյնեկայի «Ջուլհակուհիներ» կտավը (1927 թ.):

1995 թ. Սանկտ Պետերբուրգի Ռուսական արվեստի թանգարանը նշում է իր 100-ամյա հոբելյանը: Բոննում կազմակերպված ցուցահանդեսը դրա յուրօրինակ արձագանքն էր: Պ. Ք.

SHARM
SHARM-Ը
ՆԵՐԿԱՅԱՑՆՈՒՄ Է
ԱՆԿՐԿՆԵԼԻ ՍԵՐԳԵՅ ԿՈՒԼՈՎԻՆ
ԵՎ
ԵՐԵՎԱՆԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ
КВН ԹԻՄԸ ԻՐ ՆՈՐ ԾՐԱԳՐՈՎ
ՇՏԱՊԵՑԵՔ, ԱՄԱՌԱՅԻՆ ՀԱՄԵՐԳԱՇՐՋԱՆՆ ԱՎԱՐՏՎՈՒՄ Է:
ՍԿԻԶԲԸ` ՕԳՈՍՏՈՍԻ 28-ԻՆ ԵՎ 29-ԻՆ, ԺԱՄԸ 18-ԻՆ:
ՏՈՄՍԵՐԸ ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԵՆ ՄԱՐԶԱՀԱՄԵՐԳԱՅԻՆ ՀԱՄԱԼԻՐԻ, ՕՊԵՐԱՅԻ, ՖԻԼՀԱՐՄՈՆԻԱՅԻ ՏՈՄՍԱՐԿՂԵՐՈՒՄ ԵՎ ԱՅԼՈՒՐ:
ՀԵՌԱԽՈՍՆԵՐ` 56.55.57, 52.79.71

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ **Մարզական**

ԵՎՐՈՊԱ-96

Որոշեց ֆիզիկականը

ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Արուվյանում տեղի ունեցած մինչեւ 21 տարեկան ֆուտբոլիստների Եվրոպայի առաջնության Հայաստան-Դանիա խաղում մեր ֆուտբոլիստները, երբ դեռ թարմ էին, միայն առաջին 25 րոպեներին կարողացան հավասար պայքար մղել հիանալի ավելտիկ տվյալներ ունեցող եւ ֆիզիկապես ուժեղ մրցակցի հետ: Արդեն 5-րդ րոպեին Արա Ոսկանյանը պարտավոր էր գրավել Դանիայի հավաքականի դարպասը: Նա խորից ստանալով գնդակը, երկար ոտերով ներխուժեց տուգանային հրապարակ, մեն-մենակ մնաց դարպասապահի հետ, սակայն չկարողացավ օգտվել առիթից: 11-րդ րոպեին մեր պաշտպանները անհաջող կիրառեցին արհեստական խաղից դուրս վիճակը եւ հյուրերից Մարտին Յորգենսենն իր հերթին մեն-մենակ մնաց Բերեզովսկու դեմ եւ նույնպես չկարողացավ արդյունքի հասնել: 24-րդ րոպեին հիանալի խաղաց Արթուր Քոչարյանը, ով կենտրոնից ներանկյուն փոխանցումով վճռական հարվածի դուրս բերեց Արա Ոսկանյանին: Վերջինս այս անգամ արդեն առիթը բաց չթողեց եւ բացեց խաղի հաշիվը: Դրանից հետո աստիճանաբար խաղի պատկերը փոխվեց: Գնալով մեր ֆուտբոլիստների հոգնածությունն իրեն զգացնել էր տալիս, իսկ հյուրերը աստիճանաբար իրենց կամքն էին թելադրում խաղադաշտում: Դանիացիներին ընդամենը 3 րոպեի ընթացքում հաջողվեց առանց դժվարության երկու անգամ գրավել Հայաստանի երիտասարդական հավաքականի դարպասը: 40-րդ րոպեին աջից ընկավ Մայկլ Նոնբոն, իսկ 43-րդ րոպեին 2-րդ գոլի հեղինակ դարձավ Մարտին Յորգենսենը: Երկու դեռ նորեկ են մեր պաշտպանները բաց անփույթ խաղացին:

2-րդ կեսն անցավ դանիացիների բացահայտ առավելությամբ: Նրանց ֆիզիկական լավ պատրաստվածությունը վճռորոշ էր, սակայն հյուրերը, ստեղծելով բազմաթիվ գոլային պահեր, երկար ժամանակ չէին կարողանում ավելացնել հաշվի տարբերությունը: Միայն 85-րդ րոպեին Ջոն Դահլ Թոմասոնին հաջողվեց հաշիվը դարձնել 3-1: Թվում էր, խաղն այդպես էլ կավարտվի: Սակայն մեր հավաքականում իրեն լավագույն ձեւով դրսեւորած Արթուր Քոչարյանը, օգտվելով մրցակցի պաշտպանների անզգուշությունից, վարպետորեն գրավեց դարպասը եւ կրճատեց հաշվի տարբերությունը: Դանիայի հավաքականը հաղթեց 3-2 հաշվով: Սակայն, հանուն ճշմարտության, պետք է խոստովանել, որ այդ արդյունքը չէր համապատասխանում ուժերի հարաբերակցությանը խաղադաշտում: Արուվյանի ներքին գործերի բաժինը մրցանակներ էր սահմանել երկու թիմերի լավագույն խաղացողների համար: Հայաստանի երիտասարդական հավաքականից լավագույնը ճանաչվեց Հայկ Գեւորգյանը, հյուրերից՝ Մարտին Յորգենսենը: Չգիտեմ, նման դեպքերում ովքեր են որոշում լավագույնին, սակայն չեմ կասկածում, որ խաղին ներկա գտնվածների գերակշռող մասն առանց վարանելու նախապատվությունը կտար Արթուր Քոչարյանին, մեր հավաքականում միակ ֆուտբոլիստին, որն իրոք արժանի էր դրվատանքի: Հայաստանում ձեռք բերած հաղթանակից հետո Դանիայի երիտասարդական հավաքականն ընդհուպ մոտեցավ 2-րդ տեղում ընթացող Բելգիայի հավաքականին:

Մինչեւ 21 տարեկան ֆուտբոլիստների Եվրոպայի առաջնության 2-րդ խմբի մրցաշարային աղյուսակը.

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Իտալիա	7	5	2	0	19-4	17
2. Բելգիա	6	4	2	0	21-4	14
3. Դանիա	7	4	0	3	19-12	12
4. Մակեդոնիա	6	2	0	4	8-18	6
5. Կիպրոս	7	2	0	5	5-19	6
6. Հայաստան	7	1	1	5	6-21	4

Հայաստանի երիտասարդական հավաքականի կազմը.

1. Ռոման Բերեզովսկի («Սմենա», Սանկտ Պետերբուրգ)
2. Ալբերտ Աֆյան («Կոտայք», Տիգրան Մկրտչյան, 58, «Ցեմենտ»)
3. Կարեն Գրիգորյան («Երեւան»)
4. Կարեն Դոխոյան (ՀՄՄ)
5. Արտակ Աղամյան («Շիրակ», Էրիկ Հայրապետյան, 46, «Արարատ»)
6. Ռաֆիկ Նազարյան («Արարատ»)
7. Հայկ Հարությունյան («Արարատ»)
8. Կարեն Բարսեղյան («Արարատ», Տիգրան Հովհաննիսյան, 46)
9. Արթուր Քոչարյան («Արարատ»)
10. Հայկ Գեւորգյան (ԲԿՄԱ)
11. Արա Ոսկանյան («Արարատ»)

Զգուշացվեցին Արա Ոսկանյանը, Ալբերտ Աֆյանը, Էրիկ Հայրապետյանը:

Հայտնի են երիտասարդական հավաքականների եւս մի քանի հանդիպումների արդյունքներ.

Ֆինլանդիա-Ռուսաստան	1-1
Լատվիա-Ավստրիա	0-2
Լիտվա-Էստոնիա	5-0

Ազգային հավաքականների մակարդակով Եվրոպայի առաջնության խմբային մրցաշարում Պորտուգալիայի հավաքականը ոչ ֆուտբոլային 7-0 հաշվով հաղթեց Լիխտենշտեյնի հավաքականին եւ 7 խաղից հետո վաստակելով 18 միավոր վստահորեն գլխավորում է 6-րդ ընտրական խմբի մրցաշարային աղյուսակը: Դա պորտուգալացիների 6-րդ հաղթանակն էր 7 հանդիպումներում:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Պլանավորված հաղթանակ

Հայաստան-Դանիա 0-2

Երեկ «Հրազդան» կենտրոնական մարզադաշտում Հայաստանի ազգային հավաքականը Եվրոպայի առաջնության ընտրական փուլի խմբային մրցաշարի հերթական տուրում ընդունեց Եվրոպայի չեմպիոն Դանիայի հավաքականին: Միայն հաղթանակը հնարավորություն կտար հյուրերին շարունակել պայքարը եզրափակիչի 2-րդ ուղեգրի համար: Դանիացիները լավ գիտակցելով իրենց խնդիրը, խաղն անցկացրին միայն հաղթանակի ուղղվածությամբ եւ անչափ բարձր կազմակերպվածությամբ: 33-րդ րոպեին թիմի ավագ եւ գլխավոր ռմբարկու Մայքլ Լաուդրուպը, ստանալով լավ փոխանցում Միկել Բեկից, գլխի հարվածով բացեց հաշիվը: Դանիացիները հասկացել էին երկրորդ հարկում: Նրանց բարձրահասակ խաղացողների հետ անհնար էր հավասար պայքար մղել վերեւից կատարված փոխանցումների ժամանակ: Երկրորդ խաղակեսի հենց առաջին րոպեին փոխարինման դուրս եկած Ալան Նիլսենը, որն իր առաջին հանդիպումն էր անցկացնում Դանիայի հավաքականի կազմում, ձախ եզրում գտնվելով սուր անկյան տակ, պատրաստվում էր փոխանցում կատարել: Դա առակողմնորոշեց դարպասապահ Արմեն Պետրոսյանին եւ անսպասելի հարվածից հետո գնդակը հայտնվեց Հայաստանի հավաքականի դարպասում: Դրանից հետո հյուրերը եւս մի քանի անգամ կարող էին հասնել արդյունքի, սակայն զգացվում էր, որ կատարելով իրենց գլխավոր խնդիրը, չէին ուզում ավելորդ ջանքեր թափել: Դանիայի հավաքականը հաղթեց 2-0 հաշվով եւ առանց պարտությունների վաստակեց նախապես պլանավորված եւ խիստ անհրաժեշտ 3 միավորը: Ավելի մանրամասն Հայաստան-Դանիա խաղի մասին հաջորդ համարում:

ՇԱԽՄԱՏ

Արտաշես Մինասյանը՝ Հայաստանի խառակի չեմպիոն

Ավարտվեց Հայաստանի Հանրապետության շախմատի տղամարդկանց բարձրագույն խմբի հերթական առաջնությունը, որին մասնակցում էին մեր բոլոր ուժեղագույն շախմատիստները բացառությամբ Ռաֆայել Վահանյանի: Մրցաշարը մեկ շնչով անցկացրեց տասնվոր գրոսմայստեր Արտաշես Մինասյանը, որը եզրափակիչ տուրում ոչ-ոքի խաղալով Արսեն Եղիազարյանի հետ, 11 հնարավորից վաստակեց 8,5 միավոր եւ չորրորդ անգամ դարձավ Հայաստանի չեմպիոն: Նրանից մեկ միավորով ետ մնաց գրոսմայստեր Վլադիմիր Հակոբյանը: Երկու այս շախմատիստները առաջնությունն անցկացրին առանց պարտության: 3-րդ տեղը բաժին հասավ հանրապետության մեկ այլ ուժեղագույն շախմատիստի՝ գրոսմայստեր Սմբատ Լպուտյանին, որը վաստակեց 7 միավոր: Վերջին չորս տուրերում Լպուտյանը վաստակեց 3,5 միավոր: Առաջնությունը վատառողջ վիճակում անցկացրած Հայաստանի անցյալ տարվա չեմպիոն Աշոտ Անաստասյանը 6 միավորով բավարարվեց 5-րդ տեղով:

ԹԵԹԵՎ ԱՏԼԵՏԻԿԱ

Պրիմո Նեբիոլոն մնաց նախագահի պաշտոնում

Գյոթեբորգում տեղի ունեցած աշխարհի առաջնությունում թեթեւ ատլետիկայի միջազգային ֆեդերացիայի (IAAF) նախագահ իտալացի Պրիմո Նեբիոլոն մի շարք անախորժ հանդիպումներ ունեցավ: Շվեդական «Գյոթեբորգ պոստեն» թերթը իր հոդվածներից մեկը նույնիսկ վերնագրել էր «Պարոն Նեբիոլո, երբ ուզում եք հեռանալ, արեցեք հեռացեք»: Շվեդական TV-2 հեռուստակայանը 8 րոպեանոց հարցազրույց անցկացրեց Պրիմո Նեբիոլոյի հետ, որը մնաց կիսատ: Հեռուստալրագրող Բրիտ Մարին մեղադրում էր Պրիմո Նեբիոլոյին 1990 թվականին Իտալիայում տեղի ունեցած ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության հետ կապված կաշառակերություններում պատճառով դատական խնդիրների մեջ ընկնելու համար, չնայած Պրիմո Նեբիոլոն՝ արդարացվել էր: Հեռուստահարցազրույցի ժամանակ, երբ հարցադրումը վատ ընթացք էր ստացել, Պրիմո Նեբիոլոյի համախոհությունների փարիչ «Տելե Մոնտե Կարլո» հեռուստակայանի նախկին մեկնաբան Ջակոմո Մազզոլին եկավ հարցազրույցը ընդհատելու, գոռալով. «Ամեն ինչ ընդհատեք»: Ըստ վկայությունների, այն որ կիսատ մնացած հարցազրույցից հետո Պրիմո Նեբիոլոն չի կարողացել զսպել արցունքները: Բայց Գյոթեբորգում, ուր 188 երկրներ պետք է թեթեւ ատլետիկայի միջազգային ֆեդերացիայի նոր նախագահի ընտրեին, դրանցից 135-ը պաշտոնական գրություններով Պրիմո Նեբիոլոյի օգտին արդեն «այո» էին ասել: Այնպես որ, առանց որեւէ դժվարության Պրիմո Նեբիոլոն վերստին ընտրվեց IAAF նախագահ: Դա նրա հինգերորդ ընտրությունն է նախագահի պաշտոնում (1981, 1984, 1987, 1991, 1995 թթ.): 72-ամյա իտալացին արդեն 16 տարի է, ինչ գլխավորում է թեթեւ ատլետիկայի միջազգային ֆեդերացիան: «Պետք է նախապատրաստել թեթեւ ատլետիկայի հաջորդ մուտքը երրորդ հազարամյակ: Ուզում եմ, որ այս մարզաձեւը մնա լավագույններից մեկը»: Ըստ տեղեկությունների, Պրիմո Նեբիոլոն նախագահական ընտրությունների ժամանակ ուժեղ հակառակորդներ չուներ: Միայն անգլիացիներն ու ավստրալիացիներն էին ուզում իրենց ներկայացուցչին առաջ տանել, բայց ոչ թեթեւ ատլետիկայի ամենահզոր երկիրը ԱՄՆ-ն:

Գ. Ա.

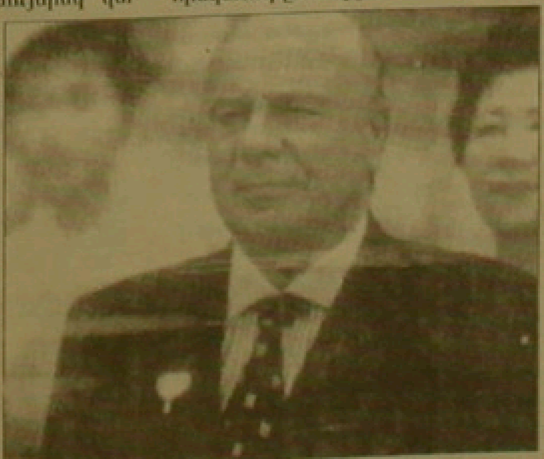

Պրիմո Նեբիոլոն

ԽՃԱՆԿԱՐ

Ռուսեւը ազգային թիմի մարզիչ

Բուլղարիայի ծանրամարտի ֆեդերացիան ընդունեց երկրի հավաքականի մարզիչ Յորդան Իվանովի հրաժարականը: Նրան փոխարինեց մեկ այլ անվանի ծանրորդ՝ աշխարհի, Եվրոպայի եւ օլիմպիական խաղերի չեմպիոն Յանկո Ռուսեւը: Հավաքականի նոր մարզիչը հայտնի է որպես Բուլղարիայի գլխավոր թիմի նախկին լեգենդար մարզիչ Աբաջիեւի դպրոցի կողմնակից, որը հիմնված է գերծանրաբեռնված մարզումների եւ բժշկական լուրջ ստուգումների վրա: Բուլղար ծանրորդներն այստեղ են սկսել պատրաստվել Ատլանտայի օլիմպիական խաղերին:

Աշխարհի գավաթը մի քանի երկրներում

Շվեդիայի, Ֆինլանդիայի, Նորվեգիայի եւ Դանիայի ֆուտբոլի ֆեդերացիաները հայտարարել են, որ մտադիր են համատեղ կազմակերպել 2006 թվականի աշխարհի առաջնությունը: Նման նախադեպ աշխարհում չի եղել, իսկ 2000 թվականի ֆուտբոլի Եվրոպայի առաջնությունը համատեղ կազմակերպելու են Բելգիան եւ Հոլանդիան: Ավելացնենք, որ Գերմանիան նույնպես իր թեկնածությունն է ներկայացրել 2006 թ. աշխարհի առաջնությունն իր մոտ կազմակերպելու համար:

Սուպերգավաթը «Անդերլեխտին»

Բելգիայի չեմպիոն «Անդերլեխտ» թիմը 2-1 հաշվով հաղթելով «Բրյուգեին» տիրեց Բելգիայի սուպերգավաթին: Ուշագրավ է, որ վճռական գոլն «Անդերլեխտից» Պրեկոն խփեց 90-րդ րոպեին:

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ

Կոստադինովան մայրությունից հետո վերադարձավ մրցապարեզ

ԳՐԻԳՈՐ ԱՄԻՐՋԱՆՅԱՆ, Վալանս, Ֆրանսիա

«Ինչպես սա բացատրել մարդկանց: Կնոջ համար որդուց ավելի լավ եւ գեղեցիկ բան գոյություն չունի», ասում է կանանց բարձրացատկի աշխարհի ռեկորդակիր (1987 թ., 209 սմ) բուլղարուհի Ստեֆկա Կոստադինովան: Նրա զավակը՝ Նիկին ծնվեց հունվարի 20-ին: Բայց ինչպե՞ս լքել սպորտը: Ծննդաբերությունից երկու ամիս անց իր հարազատ Պլովդիվ քաղաքում Կոստադինովան կրկին բռնեց մարզադաշտի ճանապարհը: Նիկոլայ Պետրովի կարծիքով, ով 13 տարի չեմպիոնուհու մարզիչն է եւ 6 տարի է, ինչ ամուսինն է, «Ստեֆկայի համար անհնարին է: Սեռը նոր ուժեր գտնելն է մարզական նոր արշավների համար, քանի որ բարձր մակարդակի սպորտը պահանջում է շատ մարզումներ եւ ժամանակ»: Բուլղարիայի մի մրցաշարում Կոստադինովան հաղթահարեց 194 սմ բարձրությունը, որը իր ռեկորդից 15 սմ պակաս է: Իսկ Գերմանիայի Նոյդերֆելդեն քաղաքում տեղի ունեցած միջազգային մրցաշարում Կոստադինովան 192 սմ արդյունքով գրավեց միայն 3-րդ տեղը: Այս ամառը Կոստադինովան մնացել է իր տանը Պլովդիվում: «Առաջին հերթին երեխայիս կողքին լինելու համար», ասում է Ստեֆկան, ավելացնելով, գիտեք, որ այստեղ՝ Բուլղարիայում շատ բան է փոխվել եւ դրամով ամեն ինչ կարող ենք գնել: Ուսի ինչո՞ւ ոսկու րդյան գնալ»: Բայց Ստեֆկա Կոստադինովան երազում է Ատլանտայի օլիմպիական խաղերի մասին: Կոստադինովան 1986-ին նվաճել է Եվրոպայի, 1987-ին աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսները: Սակայն օլիմպիական խաղերում հաջողությունը նրանից երես է թեքել: 1988-ին Սեուլում նա դարձել է արծաթե մեդալակիր, իսկ 1992-ին Բարսելոնում գրավել է միայն 4-րդ տեղը: «Միայն օլիմպիական խաղերի մասին մտածելն է, որ ինձ ստիպում է համախել մարզադաշտ պարապմունքները վերսկսելու համար: Մի քանի ամիս հետո պետք է մեկնեմ ԱՄՆ մարզվելու եւ պատրաստվելու կարեւոր մրցումների: «Ես վստահ եմ, որ նա հաջողության կհասնի Ատլանտայում», ասում է նրա մտերիմներից մեկը Բուլղարիայի սպորտի ջահակիր, ֆուտբոլիստ Խրիստո Ստոիչկովը: Բուլղարիայի ազգային այս «հերոսը» նույնպես Կոստադինովայի երկրպագուներից մեկն է: Արդեն 15 տարի է, ինչ Պլովդիվում նրանք իրար ճանաչում են եւ լավ հարաբերությունների մեջ են: «Խրիստոյի կնոջ Մարիանայի ընկերուհին եմ», ասում է Ստեֆկա Կոստադինովան եւ ավելացնում, ահատեսներին մի քանի օրով արձակուրդի պետք է մեկնեն նրանց տուն»: Նման հարաբերություններով ազգային նվաճումները մեծանալու երաշխիքները շատանում են:

Ստեֆկա Կոստադինովան եւ Խրիստո Ստոիչկովը

Բաժինը վարում է ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Օրվա հետքերով

ԴԵՊՔ

Հայաստանում սպանվել է Իրանի քաղաքացի

Գորիս-Մեղրի հատվածում Իրանից Հայաստան բեռների տեղափոխության ընթացքում մշտապես կատարվում են հանցագործություններ, հայտարարում են Հայաստանում Իրանի դեսպանատան ներկայացուցիչները

ՀՀ ՆԳ հասարակական կապերի եւ լրատվության վարչության պետ Վաչե Պետրոսյանը հաղորդել է, որ օգոստոսի 12-ի առավոտյան Որոտանի կիրճում, Գորիս-Կապան ճանապարհահատվածի 15-րդ կիլոմետրի վրա իր բեռնատարի մոտ հայտնաբերվել է Իրանի Իսլամական Հանրապետության քաղաքացի, «Սոսանգերդ» պետական ձեռնարկության վարորդ Իրաջ Փուր Միրզա Բեյգիի դիակը դեմքի մասում բութ գործիքի հարվածի հետքով: Նա առաջին անգամ է եղել Հայաստանում, ուներ երկու զավակ: Հանցագործության կապակցությամբ հարուցվել է քրեական գործ: Հայտնի է դարձել նաեւ, որ հանցագործները հրազենով կրակել են անվադողերի վրա, այնուհետեւ, երբ վարորդը դուրս է եկել մեքենայից, բութ գործիքով (ըստ երեւույթին՝ խզակոթով) հարվածել են գլխին: ՀՀ-ում ԻԻՀ դեսպան Համիդ Ռեզա Նիքֆար Էսֆահանին Նոյյան Տապան գործակալության թղթակցին հաղորդել է, որ իրավապահ մարմինները համապատասխան քայլեր պետք է ձեռնարկեն այդ վտանգավոր ճանապարհի վրա Իրանի քաղաքացիների կյանքի անվտանգությունը ապահովելու համար:

Օգոստոսի 16-ին Երեւանում Իրանի Իսլամական Հանրապետության դեսպանության պատվիրակությունը այցելեց Գորիս Իրանի Իսլամական Հանրապետության քաղաքացի Իրաջ Փուր Միրզա Բեյգիի սպանության կապակցությամբ: Պատվիրակությունը գլխավորում էր Երեւանի Իրանի Իսլամական Հանրապետության դեսպանատան գլխավոր խորհրդական դոկտոր Մալեքին:

Գորիսի ՆԳ բաժնի պետ Մ. Մուշեղ Խոյլունցի հետ տեղի ունեցած հանդիպման ժամանակ դոկտոր Մալեքին խոր մտահոգություն արտահայտեց Գորիս-Մեղրի ճանապարհահատվածում Իրանից Հայաստան բեռների տեղափոխության ընթացքում կատարվող բազմաթիվ հանցագործությունների առթիվ, որոնցից ծանրագույնը, ըստ նրա, այս սպանությունն է: Նա հայտնեց նաեւ որ Հայաստանում Իրանի Իսլամական Հանրապետության դեսպանատունը հատկապես վերջին մի քանի ամիսների ընթացքում բազմաթիվ բողոքներ է ստանում Հայաստան այցելող իրանցի ավտովարորդներից այդ ճանապարհահատվածում իրենց նկատմամբ կատարվող բռնությունների, կողոպուտի ու գողությունների վերաբերյալ: Այդ մասին բազմիցս տեղյակ է պահվել ՀՀ համապատասխան մարմիններին, սակայն նա կարծիք հայտնեց, որ ձեռնարկված միջոցառումները բավարար չեն: «Դա ակամա կարող է անդրադառնալ հայ-իրանական տնտեսական հարաբերությունների հետագա ընթացքի վրա», նշեց նա: Դոկտոր Մալեքին հույս հայտնեց, որ Գորիսի իշխանությունները ամեն ինչ կանեն Իրանի քաղաքացիների անվտանգությունը Հայաստանի այս տարածաշրջանում ապահովելու համար:

Պն. Խոյլունցը տեղեկացրեց, որ կազմվել է օպերատիվ քննչական խումբ, որի մեջ բացի տեղական ուժերից, ներգրավված են նաեւ ՀՀ դատախազության եւ ՀՀ ՆԳ նախարարության քրեական հետախուզության վարչության պատասխանատու աշխատակիցներ: Պատվիրակությունը այցելեց դեպքի վայրը, որտեղ Սյունիքի ՆԳ վարչության պետ գնդապետ Արամ Տեր-Սահակյանը ներկայացրեց սպանության մանրամասները: Ըստ Տեր-Սահակյանի, քննության ընթացքը հուսադրում է, որ սպանությունը շուտով կբացահայտվի: Նա հավաստիացրեց, որ մեղավորները կկրեն իրենց պատիժը: Հանդիպումների ընթացքում Իրանի դեսպանության պատվիրակությունը տեղեկացավ, որ տարվա սկզբից Գորիսի շրջանում գրանցվել է Իրանի քաղաքացիների հետ առնչվող հինգ հանցագործություն, որոնցից չորսը արդեն բացահայտվել են եւ հանցագործները ձերբակալված են: Մեկ գործ քննության ընթացքում է: Նշվեց, որ վերջին տարվա ընթացքում տարածաշրջանում չի արձանագրվել ոչ մի սպանություն (բացառությամբ մի դեպքի, երբ Նախիջեւանից շրջանի տարածք է ներխուժել ադրբեջանցի մի զինվոր եւ սպանել երեք կնոջ եւ մի երեխայի: Հանցագործը ներկայումս ձերբակալված է): Ծանր հանցագործությունների թիվը եւս կտրուկ նվազել է: Հավաստիացվեց նաեւ, որ տարածաշրջանի իրավապահ մարմինները կանեն իրենցից կախված ամեն ինչ, որպեսզի նման դեպքերը հասցվեն նվազագույնի:

Նույն օրը պատվիրակությունը վերադարձավ Երեւան:

ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Չինաստանը խոշոր զորախաղեր է սկսել Տայվանի մերձակայքում

ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման համաձայն, ՉԺՀ-ի զինված ուժերը խոշորամասշտաբ զորավարժություններ են սկսել Արեւելաչինական ծովում՝ Տայվանի ափերի անմիջական մերձակայքում: Հավանաբար, սկսված տասնօրյա զորավարժությունների գլխավոր խնդիրն է Չինաստանի ժողովրդա-ազատագրական բանակի վերջրյա եւ ստորջրյա նավատորմի ուժերի փոխգործողությունը՝ զորաշարժեր կատարելիս եւ հրթիռահրետանային զենք կիրառելիս: Միեւնույն ժամանակ, Ճապոնիայի մամուլում արդեն այն կարծիքն է հայտնվում, որ ներկայիս զորավարժությունները կարող են լինել Տայվանի նեղուցի շրջափակման ուղղությամբ ՉԺՀ-ի մշակած գործողությունների մի մասը, որը ռազմավարության տեսակետից Տայվան զինված ներխուժում կատարելու առաջին փուլն է:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Չեչնիա. Գնդակոծվում են ներքին զորքերի դիրքերը

Գիշերվա ընթացքում Չեչնիայում ներքին զորքերի խմբավորումը 18 անգամ գնդակոծման է ենթարկվել հրազենով եւ նռնականետերով, այս մասին օգոստոսի 16-ին ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ին հայտնել են Գրոզնիում ներքին զորքերի մամուլի բյուրոյում: Այդ թվում 11 անգամ գնդակոծվել են պարետային տեղամասերը, վերահսկիչ անցակետերը, պարետատները Գրոզնու Ստարոպրոմիսլովյան, Գործարանային, Լենինյան շրջաններում: Ստարոպրոմիսլովյան շրջանում անհայտ անձինք նռնակներ են նետել ներքին զորքերի վերահսկիչ անցակետի վրա: Զոհվածներ չկան: Սակայն ներքին զորքերի ութ զինծառայողներ տարբեր աստիճանի ծանրության վերքեր են ստացել:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Ադրբեջանում սկսվեց նավթագործների անժամկետ գործադուլ

ԲԱՔՈՒ, 16 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՍՆԱՐՔ ԻՄՊՐԵՍ ԽԱԲԱՐ ՍԵՐՎԻՍ: Օգոստոսի 15-ին Մայիսի 28-ի անվան նավթագազարդյունահանման վարչության (Ադրբեջանում ամենախոշորը) նավթագործները անժամկետ գործադուլ սկսեցին, որի պատճառն էր աշխատավարձի բազմամսյա չվճարումը: Գործադուլավորները ձգտում են հանդիպել նախագահ Հեյդար Ալիեւի հետ, որին դեռեւս մայիսի 22-ին հանրապետության նավթի եւ գազի արդյունաբերության աշխատողների միացյալ արհմիությունը դիմում է հղել, որում պահանջում է միջոցներ ձեռնարկել նավթագործների աշխատանքի պայմանների բարելավման եւ կենսամակարդակի բարձրացման համար: Առայժմ ոչ մի արձագանք չի հետեւել դրան: Եթե տեսության ղեկավարը պատասխան քայլեր չձեռնարկի, ապա բողոքի ձեռնարկումին կմիանան Զ. Թաղիեւի, Ն. Նարիմանովի անվան, «Բիբիէյբաթնավթ», «Բուլլա դենիզ», «Գում-ադասը», «Բալախանընավթ», «Շիրվաննավթ» նավթագազարդյունահանման վարչությունները եւ այլք:

Հնդկաստան. Արտասահմանցի պատանդների ճակատագիրն անհայտ է

Ինչպես հաղորդել է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակիցը, Հնդկաստանի իշխանությունները մահմեդական ծայրահեղականների կողմից Ջամու եւ Քաշմիր նահանգներում որպես պատանդ պահվող արտասահմանյան չորս քաղաքացիների ճակատագրի վերաբերյալ տեղեկություններ չունեն: Օգոստոսի 16-ի առավոտյան, «Ալ Ֆարան» խմբավորման մոտ գերության մեջ գտնվող երկու անգլիացիների, ամերիկացու եւ գերմանացու գտնվելու վայրի եւ առողջական վիճակի վերաբերյալ ոչ մի նոր հաղորդումներ չեն ստացվել: Օգոստոսի 13-ին, ահաբեկչական կազմակերպությունների 15 գրոհայինների ազատ արձակման վերաբերյալ իրենց պահանջների պատասխանը չստանալով, ահաբեկիչները գազանաբար սպանել են իրենց մոտ գերության մեջ գտնվող նորվեգացի Հանս Ուստրեին: Չորեքշաբթի օրը լրացել է առեւանգիչների հերթական վերջնագրի ժամկետը: Նրանք սպառնում են հաշվեհարդար տեսնել մնացած պատանդների հետ:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Օգոստոսի 15-22-ը Երեւանի Արմէքսպո (Չարբախի) ցուցահանդեսում կազմակերպվում է Իրանի Իսլամական Հանրապետության ապրանքների ցուցահանդես վաճառք: *Ցուցահանդեսը կաշխատի ամեն օր ժամը 11-19-ը:*

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

Աջափնյակում (Հանրապետական հիվանդանոցի մոտ), 4 հարկանի քարե շենքում 5-սենյականոց բնակարան (95 քմ), վերնահարկով (45 քմ): Ընդհանուր մակերեսը 140 քմ: Հեռախոս 58-18-41:

Երեւանի ինդուստրիալ-մանկավարժական տեխնիկումը

շարունակում է 1995-96 ուստարվա ընդունելությունը 10-ի բազայով հետեւյալ մասնագիտությունների գծով.

- աշխատանքի դասավանդում,
- կարի արտադրություն,
- մետաղների մշակումը հաստոցների եւ ավտոմատ գծերի վրա,
- հագուստի մոդելավորում եւ կոնստրուկտավորում,
- դեկորատիվ կիրառական արվեստ,
- վարսավիրական արվեստ եւ դեկորատիվ կոսմետիկա:

Տեխնիկումի հասցեն Երեւան, Ա. Տիգրանյան 21 «Զվարթնոց» կ/թ մոտ
☎ 25-33-65, 25-33-58

Լույս է տեսել ՍՓՅՈՒՌ ՏԵՂԵԿԱՏՈՒԻ

կողմից հրատարակվող ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՏԵՂԵԿԱԳՐԻ 1995 թ. № 2 թողարկումը

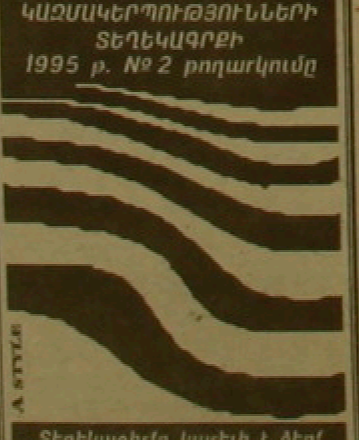

Տեղեկագիրը կարելի է ձեռք բերել բերքի կրպակներից կամ «ՍՓՅՈՒՌ» տեղեկատուից:
[illegible] Բաղրամյան 1/3.
☎ 58 91 67, 58 13 51

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՎԻԱՈՒՂԻՆԵՐ

ՉՎԱՑՈՒՑԱԿ

1995 թվականի հուլիսի 15-ից սկսյալ

Զվարթնոց

Օրերը	Օդանավ	Մեկնում	Ժաման.	Չվերթ	Նպատակակետը	Չվերթ	Մեկնում	Ժաման.
1------	ՏՈՒ-134	07.20	09.20	R3 341	ԱԹԵՆՔ	R3342	10.20	15.45
----5--	ՏՈՒ-134	11.00	13.00	R3 343	ԱԹԵՆՔ	R3 344	13.55	17.55
-2---6-	ՏՈՒ-154	05.15	08.00	R3 151	ԱՄՍՏԵՐԴԱՄ	R3 152	16.45	23.15
1---5--	ՏՈՒ-134	08.20	11.25	R3 7117	ԱՇԳԱԲԱԴ	R3 7118	12.26	13.45
-2-----	ՏՈՒ-134	10.55	12.00	R3 345	ԲԵՅՐՈՒԹ	R3 346	14.00	16.55
----5--	ՏՈՒ-154	08.40	10.00	R3 401	ԲՈՒՐԳԱՍ	R3 402	12.00	15.20
-2--5--	ՏՈՒ-154	10.00	13.10	R3 311	ԴՈՒԲԱՅ	R3 312	20.00	23.10
-2-----	ՏՈՒ-154	14.10	19.30	R3 7095	ԵԿԱՏԵՐԻՆԲՈՒՐԳ	R3 7096	21.30	23.05
------7	ՏՈՒ-134	08.00	10.15	R3 301	ԹԵՀՐԱՆ	R3 302	11.45	13.41
-----6-	ՏՈՒ-134	18.50	20.15	R3 815	ԽԱՐԿՈՎ	R3 816	22.15	01.20*
1234567	ՏՈՒ-134	13.55	16.05	R3 7145	ՄԻՆ-ՎՈԴԻ	R3 7146	17.05	18.15
------7	ՏՈՒ-154	12.10	14.15	R3 7225	ՄԻՆՍԿ	R3 7226	16.15	20.25
1234567	ՏՈՒ-154	07.40	10.25	R3 910	ՄՈՍԿՎԱ	R3 909	12.05	14.30
-2--567	ՏՈՒ-154	14.55	17.40	R3 894	ՄՈՍԿՎԱ	R3 893	19.25	21.50
--3--6-	ՏՈՒ-154	10.20	19.45	R3 7091	ՆՈՎՈՍԻԲԻՐՍԿ	R3 7092	22.45	02.55*
-2-4-6-	ՏՈՒ-134	10.50	12.35	R3 7207	ՌՈՍՏՈՎ	R3 7208	15.00	16.45
1------	ՏՈՒ-134	07.20	11.00	R3 341	ՍԱԼՈՆԻԿ	R3 342	11.55	15.45
-----6-	ՏՈՒ-134	12.40	14.40	R3 835	ՍԻՄՖԵՐՈՊՈԼ	R3 836	16.15	18.10
1234567	ՏՈՒ-134	07.30	08.45	R3 7167	ՍՈՉԻ	R3 7168	10.45	12.00
1------	ՏՈՒ-134	13.30	15.40	R3 405	ՍՈՖԻԱ	R3 406	17.40	21.30
---4---	ԻԼ-86	07.15	10.00	R3 101	ՓԱՐԻԶ	R3 102	19.00	01.30*
1------	ՏՈՒ-134	18.20	20.00	R3 825	ՕԴԵՍԱ	R3 826	21.30	00.50*

* ժամանումը/մեկնումը հաջորդ օրը:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմեք «ԶՎԱՐԹՆՈՑ» օդանավակայան կամ ՀԱՈՒ-ի գործակալներին

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երեւան 23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Ինդեքս 69149. Պատվեր 1922. Տպաքանակը՝ 7000. Ստորագրված է տպագրության՝ 16. 08. 1995. Գինը՝ 50 դրամ

digitised by A.R.A.R.@